

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De Jurisdictionele Immunititeit van de Staat

1. Probleemstelling.

In het volkenrecht komen verschillende regelen voor van jurisdictionele immunititeit.

Er is een diplomatieke immunititeit; er bestaat eveneens een consulaire immunititeit en er zijn ook immuniteiten voorzien voor gebouwen en personeelsleden der internationale organisaties. Een der langstbestaande regelen op dit gebied betreft ook de immunititeit van een Staat voor vreemde rechtsmachten.

Al deze verschillende immuniteiten kunnen nochtans niet herleid worden tot dezelfde juridische grondslag. Hun bestaansoorzaken in het volkenrecht, evenals hun toepassingen zijn onderling sterk verschillend.

De diplomatieke immunititeit is lange tijd het voorwerp geweest van een controverse. Volgens een klassieke opvatting steunde zij op een juridische fictie, die de extraterritorialiteit werd genoemd en waardoor het gezantschapsgebouw en de vreemde gezant beschouwd werden alsof ze zich bevonden op het gebied van de afzendsstaat (1). Op het huidige ogenblik wordt de extraterritorialiteit niet meer aanvaard als grondslag van de diplomatieke immunititeit en men is de mening toegedaan dat deze «functioneel» moet worden opgevat. De gezanten en gezantschapsgebouwen worden in deze bevoorrechte toestand geplaatst omdat de immunititeit geacht wordt noodzakelijk te zijn voor het vervullen der diplomatieke functie. Het is inderdaad niet mogelijk de politieke vertegenwoordiging degelijk uit te oefenen, indien een bedreiging zou bestaan op ieder ogenblik aan dwangmaatregelen onderworpen te kunnen worden in de ontvangststaat. Deze immunititeit geldt evenzeer in principe voor daden gesteld in de uitoefening van het ambt, als voor daden die een privaat karakter bezitten, omdat wegens de bijzondere aard der diplomatieke vertegenwoordiging, de gezanten meestal zelf de enigen zijn die kunnen oordelen over de werkelijke politieke zin van een door hen gestelde daad (2).

De consulaire immunititeit steunt op een geheel andere grondslag. De consulaire ambtenaren hebben geen vertegenwoordigende functie en de immuniteiten kunnen hun derhalve niet als een algemene regel worden toegestaan. Indien zij een bevoorrechte toestand verkrijgen, kan dit niet gebeuren op dezelfde grond als voor de diplomatieke ambtenaren. Voor hen

spruiten de immuniteiten voort uit bilaterale consulaire verdragen, die tussen de afzendsstaat en de ontvangststaat worden afgesloten. De immuniteiten kunnen derhalve verschillen van verdrag tot verdrag. Meestal worden echter voorrechten toegekend op strafrechtelijk en burgerlijk gebied voor daden die gesteld worden in de uitoefening van het ambt (3).

Voor de internationale organisaties zijn eveneens in de laatste tientallen jaren bijzondere immuniteiten ingesteld geworden. Vermits op dit gebied geen enkele gewoonterechtsregel bestond, is men hiervoor uitsluitend aangewezen op verdragsregelingen. Het meest typisch verdrag is de overeenkomst die werd goedgekeurd op 13 februari 1946 door de Algemene Vergadering en die betrekking heeft op de voorrechten en onschendbaarheden der Verenigde Naties. Daarbij wordt aan de ambtenaren der Verenigde Naties een jurisdictionele immunititeit toegekend.

Deze toestand kan echter worden opgeheven door de Secretaris Generaal wanneer hij oordeelt dat de opheffing niet in strijd zou zijn met de belangen der Verenigde Naties (4).

Een andere overeenkomst die typisch is betreft de rechtstoestand van het gebouw der Verenigde Naties. Deze werd bepaald door het op 26 februari 1947 afgesloten verdrag dat het «Headquarters Agreement» wordt genoemd. Daarbij is aangenomen geworden dat de ambtenaren der Verenigde Staten niet zullen kunnen optreden in het UNO-gebouw, tenzij met toestemming van de Secretaris Generaal. De wetgeving der Verenigde Staten blijft in het gebouw van toepassing, tenzij waar zij strijdig zou zijn met de reglementeringen, die aangenomen zijn door de organen der Verenigde Naties. Voor de andere internationale organisaties worden dergelijke rechtstoestanden voorzien (5).

De immunititeit die ons echter in deze studie bezig houdt heeft nog eens een geheel andere grondslag. Zij steunt voor het grootste gedeelte niet op verdragen, maar op het internationaal gewoonterecht. Men kan inderdaad vaststellen dat de Staten in hun omgang onderling een jurisdictionele immunititeit aan elkander toekennen, wanneer zij voor vreemde rechtsmachten worden gedaagd. De theoretische grond van deze rechtstoestand ligt in het soevereiniteitsbeginsel. Het is inderdaad niet aanvaardbaar dat een rechts-

persoon die drager is van de hoogste rechtscheppende macht, onderworpen zou zijn aan de rechtsbedeling van een andere Staat. Nu heeft het soevereiniteitsrecht de juridische gelijkheid der Staten voor gevolg en de jurisdictionele immuniteit steunt op dit gelijkheidsrecht. Vermits Staten gelijkberechtigd zijn, kan in principe de ene Staat geen gezagsdaden stellen tegenover de andere en kan hij er dus ook zijn jurisdictie niet over uitoefenen ⁽⁶⁾.

Deze grond van onschendbaarheid tegenover vreemde jurisdicties is niet altijd erkend geworden, en soms werd bij vergissing de immuniteit van een vreemde Staat verward met de immuniteit die in sommige staatsrechtelijke stelsels voorkomt en waarbij de nationale rechtsmachten niet bevoegd zijn sommige regeringsdaden te beoordelen. Deze opvatting werd o.a. ten onrechte aangehaald tijdens de debatten voor de Rechtbank van Brussel betreffende de leningen van de Griekse Staat ⁽⁷⁾. Deze analogie met de onschendbaarheid van een eigen Staat voor sommige handelingen, en deze van een vreemde Staat is wezenlijk foutief. De eerste steunt op het nationaal publiek recht, de tweede is het gevolg van het soevereiniteitsprincipe, en dus van een der voornaamste beginselen van het volkenrecht ⁽⁸⁾.

Er is nochtans, hoezeer deze immuniteitsregel ook vaststaat, een gebrek aan eenvormigheid betreffende sommige concrete toepassingen. Dit spruit voort uit het feit, dat sedert de loop van de 19de eeuw de Staten niet alleen optreden als soevereine rechtspersonen maar ook als private personen. Eigenlijk is de concrete toepassing van dit onderscheid aan iedere nationale rechtsmacht overgelaten omdat geen enkele algemene verdragsregeling voorkomt.

De vergelijkende studie van de rechtspraak toont duidelijk aan, dat een algemene regeling van dien aard ten zeerste wenselijk is.

2. Het onderscheid tussen de daden die gesteld worden « *jure imperii* » en deze gesteld « *jure gestionis* ».

De ontleding van de vergelijkende rechtspraak wijst duidelijk op twee verschillende stelsels.

Het eerste stelsel, dat het meest gehuldigd is geworden door de rechtsmacht van Groot-Brittannië, kan betiteld worden als het stelsel der volledige onschendbaarheid. Naar deze opvatting is de vreemde Staat steeds onschendbaar en kan hij niet gedagvaard worden zonder dat de vordering onontvankelijk is. De rechtsmacht is steeds onbevoegd omdat het een vreemde soeverein betreft. De enige uitzondering die daarop wordt toegestaan komt voor in het geval waarbij de vreemde Staat zelf zou verzaken aan zijn immuniteit.

Deze verzaking kan zowel uitdrukkelijk als stilzwijgend zijn. De gevallen van stilzwijgende verzaking zijn steeds zeer limitatief te interpreteren.

De houding van de Britse rechtspraak treft men nog aan in twee recente beslissingen.

Het ene geval betrof een eis die ingesteld was tegen de « Soviet Monitor ». Dit was een uitgave die afhing van het Agentschap Tass. Ofschoon publicaties ook kunnen gebeuren door private initiatieven, heeft men nochtans in de Engelse Rechtspraak het onderscheid tussen publieke en private handelingen van de Staat, niet in acht genomen. Tijdens het geding werd door de verweerder opgeworpen dat er kon beroep gedaan worden op de immuniteit van de vreemde Staat, omdat het persagentschap in de publicatie was tussengekomen en dat dit een departement

was van de Sovjet-Staat en onder controle stond van de Ministerraad van de Sovjet-Unie. Deze stelling is door de Britse rechtspraak aanvaard geworden ⁽⁹⁾.

In een ander geval had de eiser een contract afgesloten met Pakistan voor bepaalde handelsleveringen. Een eis werd ingesteld voor het verbreken van het contract.

De eiser riep in de eerste plaats in, dat volgens art. 15 van de overeenkomst de Britse rechtbanken bevoegd waren over het geding te oordelen. Vervolgens riep hij ook in dat het voorwerp van de betwisting een handelsdaad betrof. De rechtshouders namen aan dat de rechtbanken slechts konden oordelen over de handelingen van een vreemde soeverein, indien deze de bevoegdheid van de Britse rechtsmacht had aanvaard. Ze namen verder aan dat het niet voldoende was in een overeenkomst neer te schrijven dat de Britse rechtbanken bevoegd zijn, maar dat de mogelijkheid steeds bestond dat de vreemde Staat op zijn beslissing zou terugkomen. Alvorens de bevoegdheid kan worden aangenomen, diende de vreemde Staat aan de rechtsmacht zelf mede te delen dat hij zich aan haar jurisdictie onderwierp ⁽¹⁰⁾.

Deze rechtspraak wordt nochtans door een grote meerderheid van arresten tegengesproken in andere rechtsgebieden. Typisch is o.m. het arrest van het Hof van Beroep van Parijs van 7 januari 1955 ⁽¹¹⁾, waarbij werd aangenomen dat een levering gedaan voor het nationaal Vietnamees leger niet kon beoordeeld worden door de Franse jurisdictie, omdat het een handeling betrof die verband hield met de openbare macht van een vreemde Staat. Daardoor nam men ook het onderscheid aan volgens hetwelk men bevoegd zou geweest zijn indien de vordering op private rechtshandelingen betrekking had.

Op dezelfde wijze werd een oordeel uitgebracht door de Oostenrijkse Administratieve Rechtsmacht op 13 januari 1954. Belangrijke hoeveelheden alkolische dranken afkomstig van een stokerij van het Sovjet-leger waren naar de Britse zone overgegaan. Doch zij werden aangeslagen door de Oostenrijkse autoriteiten aan de grens, en verbeurd verklaard. Tijdens de procedure van verbeurdverklaring werd door de Sovjet Staat opgeworpen dat de Administratieve Rechtsmacht onbevoegd was omdat de verweerder de soevereiniteit bezat.

De Oostenrijkse jurisdictie nam echter aan dat het een daad betrof die geen verband hield met de uitoefening van het soevereiniteitsrecht en dat derhalve, haar bevoegdheid moest worden aanvaard tot de procedure van verbeurdverklaring ⁽¹²⁾.

Enkele tijd voordien had men in de Oostenrijkse rechtspraak reeds een dergelijk standpunt ingenomen. De eiser in beroep was de vertegenwoordiger van de Duitse firma Dralle. Deze had verschillende afdelingen in Bohemen die genationaliseerd waren geworden in 1945 door de Tsjechoslowaakse regering. De Duitse firma verbood dat nog verder haar handelsmerk mocht gebruikt worden, o.m. op de Oostenrijkse markten door de genationaliseerde filiales. Voor de Oostenrijkse rechtsmacht werd opgeworpen door de verweerders dat zij konden aanspraak maken op de jurisdictionele immuniteit omdat zij een vreemde staatsinstelling waren. De Oostenrijkse jurisdictie nam aan dat de bevoegdheidsexceptie der soevereiniteit niet gold, omdat het een commerciële activiteit betrof en geen handelingen die door de Tsjechoslowaakse Staat werden gesteld in uitoefening van zijn soevereiniteitsrecht. Naar aanleiding van het vellen van dit arrest, heeft het Oostenrijks Opperste Gerechtshof geoordeeld dat het zijn motivering moest staven door een uitgebreide verwijzing naar zijn vroegere rechtspraak. Het verwees aldus naar een rechterlijke beslissing van 7 december 1907, betref-

fende de aansprakelijkheid van een vreemde Staat voor de staatsspoorwegen, waarin ook dit onderscheid tussen daden gesteld in uitvoering van het imperium en privaatrechtelijke daden (*jure gestionis*) werd aangenomen. Het verwees ook naar een beslissing van 5 januari 1920 waarbij aan de Turkse Staat de jurisdictionele immuniteit werd geweigerd, omdat het een aannemingscontract betrof dat in Oostenrijk uitvoerbaar was en dat men dit beschouwde als een privaatrechtelijke handeling. Het verwees ook naar een arrest van het Hof van Napels van 27 maart 1886, waarbij voor het eerst dit onderscheid in bevoegdheid voor daden *jure imperii* en daden *jure gestionis* zou gehuldigd zijn geworden (13).

Er dient nochtans opgemerkt dat het Hof van Gent in een arrest van 14 maart 1879 (14) reeds het onderscheid had aanvaard en dat dit standpunt in de Belgische rechtspraak werd bevestigd in Cassatie (15).

Het Oostenrijkse Opperste Gerechtshof in het laatst vermeld arrest steunde zich ook nog op een arrest van het Zwitserse Federale Hof van 13 maart 1918, waarbij eveneens alleen de bevoegdheid werd aangenomen, indien de vreemde Staat was opgetreden in een private rechtshandeling.

Hetzelfde onderscheid komt terug in een vonnis van de Gemengde Rechtbank van Egypte (16).

De Duitse rechtspraak heeft eveneens deze opvatting gevolgd, in een geding waarin de verweerder een Deense autobusdienst was die aan de Staat toebehoorde (17). Een gelijkaardig standpunt werd ingenomen door het « Bundesgericht » van Keulen betreffende een betwisting van handelsmerken vanwege een Tsjechoslowaakse firma die genationaliseerd werd. Dit was een volledig gelijkaardig geval als het besproken geval van het Oostenrijkse Opperste Gerechtshof (18).

De Italiaanse rechtspraak heeft sedert het einde van de vorige eeuw een gelijkaardige stelregel gehuldigd (19).

Sedert het einde van de tweede Wereldoorlog zijn ook nog verschillende toepassingen van de regel door de Italiaanse rechtbanken gemaakt geworden. O.m. betreffende aankopen gedaan door de Boliviaanse regering waarvoor het Hof van Cassatie heeft aangenomen dat het een private rechtshandeling betrof, en dat derhalve de immuniteit niet moest in acht genomen worden (20). Om dezelfde reden oordeelde het Hof van Cassatie dat het bevoegd was tot het beoordelen van een geding ingesteld tegen de Soevereine Orde van Malta (21).

De Franse rechtspraak is verdeeld over het onderscheid (22). Een belangrijk arrest werd uitgebracht door het Hof van Cassatie op 5 mei 1885. Daarin werd de bevoegdheid van het Hof aangenomen om te oordelen over een eis, die een schuldvorderig betrof tegenover de Duitse Staat, ontstaan naar aanleiding van een averij veroorzaakt aan goederen, die vervoerd werden door de staatsspoorwegen (23). Het Hof maakte slechts een voorbehoud betreffende de beslaglegging op goederen van de vreemde Staat. In het arrest werd aangenomen dat dit strijdig zou zijn met de rechtspersoonlijkheid van de vreemde Staat. Voor het overige werd de bevoegdheid duidelijk aanvaard. De kommentator van het arrest, E. Chavegrin, heeft dit toegelicht met de bewering dat zonder het aannemen der jurisdictionele bevoegdheid, de handelsbetrekkingen die een Staat stelt, zoals bij een spoorwegexploitatie, niet mogelijk zouden zijn.

Een andere belangrijke rechterlijke beslissing betrof een door de Sovjetische Handelsdelegatie afgesloten schuld, die, zonder aarzeling als een financiële operatie van een vreemde Mogendheid te beschouwen was. De

Sovjet regering had de onbevoegdheid opgeworpen op grond van de overweging, dat de buitenlandse handel in de Sovjet Unie een staatsmonopolium was, en deel uitmaakte van de uitoefening van het staatsgezag. Het Hof van Cassatie wees deze stelling van de hand, en maakte in zijn motivering een zeer duidelijk onderscheid met de volgende woorden: « ... considérant que, ... les manifestations d'une activité commerciale qui s'exerce dans tous les domaines ne peuvent apparaître que comme des actes de commerce auxquels le principe de la souveraineté des Etats demeure complètement étranger » (24).

In een ander geval werd de bevoegdheid van de vreemde jurisdictie over een andere Staat niet betwist. De Rechtbank van de Seine meende echter toch in de motivering er te moeten op wijzen, dat haar bevoegdheid duidelijk vaststond. Het betrof de aankoop van een onroerend goed door de Zweedse Staat met het oog op zijn gebeurlijke inrichting als gezantschapsgebouw. Zolang het voor het gezantschap nog niet zou worden aangewend, en de Zweedse Staat het verder als eigenaar verhuurde, meende de Rechtbank bevoegd te zijn te oordelen over een vraag voor huurverlenging. In het vonnis werd ook duidelijk principieel stelling genomen in volgende tekst: « Attendu que tant que cette affectation (aux services de l'Ambassade) n'a pas été opérée, on ne saurait considérer comme revêtant le caractère d'actes de puissance publique, les actes d'un Gouvernement se référant à cet immeuble, mais bien comme de simples actes de gestion pour lesquels il agit comme un simple particulier et soumis par suite, conformément à l'art. 3, par. 2, C.C. à l'application des lois françaises et à l'appréciation des tribunaux » (25).

De Franse rechtspraak is nochtans niet bij dit standpunt gebleven, en op een zeer typische manier heeft zij zich naar aanleiding van een en hetzelfde geschil gewijzigd.

In juni 1936 werd voor de Rechtbank van Bordeaux een geding ingesteld door eiseres Aricastre tegen de Roemeense Staat. De eiseres had schenkingen van onroerende en roerende goederen bekomen, die gelegen waren in Frankrijk, vanwege een Roemeens staatsburger, die voor het overige de Roemeense Staat als universele legataris had aangeduid. Bij de regeling der nalatenschap waren echter tussen beide begunstigten betwistingen ontstaan. Bij vonnis van 25 januari 1937 verklaarde de rechtbank zich bevoegd, ondanks het feit dat de Roemeense Staat de immuniteit had opgeworpen. De verweerder ging echter in beroep, op grond van dezelfde stelling. Op 8 december 1937 verklaarde het Hof van Beroep van Bordeaux zich eveneens bevoegd (26). Het Hof had zelfs in dit arrest een geheel andere overweging aanvaard om zijn bevoegdheid te staven. Tot dan toe had men het privaatrechtelijk karakter aangenomen als grond van de jurisdictionele bevoegdheid over vreemde Staten. Dit was ook wel het geval in vernoemd arrest. Het Hof voegde daar echter een nieuw motief aan toe en wierp op dat inzake immuniteit van vreemde Staten, een onderscheid moest worden gemaakt naar gelang het geding betrekking had op het openbaar of het privaet domein. In dit laatste geval is de vreemde jurisdictie bevoegd: « ... quand la contestation porte sur des intérêts civils proprement dits affectant le domaine privé... » zegt het arrest. Deze formulering van een nieuw criterium was zodanig opgevallen, dat Prof. C. Rousseau in zijn commentaar de vraag stelt of dit niet een geheel nieuw onderscheid zou zijn, dat voortaan in de rechtspraak zou worden aangenomen (27).

Ondanks de nieuwe leerstelling, die door het Hof

van Bordeaux was ingeluid, heeft het vervolg van de procedure in deze zaak juist aanleiding gegeven tot een wijziging in het principieel standpunt van de rechtspraak. De Roemeense Staat heeft zich voorzien in cassatie.

Door het arrest van 3 september 1940 heeft de burgerlijke kamer van het Hof van Cassatie het arrest van het Hof van Bordeaux verbroken en in het daarop volgend arrest, dat uitgesproken werd door het Hof van Poitiers (Verenigde Kamers), werd de stelling der *volledige* immuniteit gehuldigd ⁽²⁸⁾. Het onderscheid tussen handelingen die het gevolg van het imperium van een Staat zijn en handelingen van private aard, is niet te weerhouden inzake bevoegdheid der vreemde rechtsmachten. Deze blijven onbevoegd zodra de gedaagde een vreemde Staat is. De reden, die daarvoor wordt aangehaald komt erop neer, dat het volgens het Hof onmogelijk is de rechtspersoonlijkheid van een Staat te splitsen, en hij in iedere handeling zijn hoedanigheid van Staat bewaart en derhalve steeds optreedt als soeverein. « Attendu, zegt het arrest, que c'est à tort que dans le jugement attaqué les premiers juges ont adopté la thèse suivant laquelle les litiges qui ne mettent en jeu que des intérêts purement civils ou commerciaux échapperaient au principe de l'immunité de juridiction. Attendu en effet que cette thèse... aboutirait..., si elle était admise, à un dualisme dans l'Etat qui est en contradiction avec l'affirmation de la personnalité étatique et avec le principe de l'indépendance réciproque des Etats... »

Typisch voor de wijziging in de rechtspraak is ook een vonnis van de Rechtbank van de Seine van 13 januari 1945, waarbij deze juist de tegenovergestelde beslissing trof dan deze voorkomend in haar vonnis van 30 oktober 1929, betreffende de eigendom der Zweedse regering. Daar waar vroeger de immuniteit niet werd erkend omdat de Staat als een private eigenaar was opgetreden, wordt zij thans in een gelijkaardig geval toegestaan.

De eis had betrekking op een gebouw, dat eigendom was van de Tsjecho-Slowaakse Staat. De eiser bewoonde dit gebouw tijdens de bezetting maar werd door de bezettende macht uit zijn woning gedreven. Na de oorlog wenste hij terug in het genot te komen van het onroerend goed en daagde de vreemde Staat voor de Rechtbank. Deze verklaarde zich echter onbevoegd op grond der jurisdictionele immuniteit ⁽²⁹⁾.

Als besluit over het onderzoek naar het principieel standpunt der rechtspraak mag aldus worden aangenomen, dat er twee stelsels waar te nemen zijn. Volgens het stelsel der relatieve immuniteit, kunnen de handelingen met een privaatrechtelijk karakter die door een vreemde Staat worden gesteld, wel het voorwerp uitmaken van een procedure waarvoor de vreemde jurisdictie bevoegd is. Dit stelsel blijkt in bepaalde Staten een gevestigde regel te zijn. Volgens het ander stelsel, dat kan betiteld worden als dit der absolute immuniteit, blijven de rechtbanken steeds onbevoegd, ongeacht de aard van de rechtshandeling waarop de procedure betrekking heeft.

Alvorens wij echter tot eigenlijke besluiten komen, is het geraadzaam nog nader inductief onderzoek te verrichten betreffende verschillende soorten gevallen, waarbij de rechtspraak der onderscheidenlijke Staten meer specifieke criteria inzake bevoegdheid blijkt te bezitten.

Er blijkt aldus een zekere eenstemmigheid te bestaan betreffende de procedures, die betrekking hebben op rechtspersonen, die staatsrechtelijk ondergeschikt zijn aan de soevereine Staat. De rechtspraak van

verschillende Staten heeft daardoor aangenomen, dat hun het voorrecht van immuniteit niet kon worden verleend, daar zij geen aanspraak kunnen maken op het soevereiniteitsrecht. De bevoegdheidsexceptie wordt aldus wel duidelijk verbonden aan de volkenrechtelijke persoonlijkheid zelf van de Staat.

De Rechtbank van de Seine verklaarde zich aldus bevoegd te oordelen over een eis ingesteld voor de inning van een schuld, die aangegaan werd door de Staat Amazona, die deel uitmaakt van Brazilië ⁽³⁰⁾. Het ontbreken der volkenrechtelijke persoonlijkheid werd als criterium genomen om de immuniteit te optzeggen. « L'Etat d'Amazona..., zegt het vonnis, ... ne jouit, au point de vue des relations politiques internationales, d'aucune personnalité qui lui est propre ».

Dezelfde rechtspraak vindt men terug tegenover vreemde steden. Ondanks het feit, dat soms werd opgeworpen, dat zij als een administratieve afdeling voorkomen van een vreemde Staat, wordt hun de immuniteit niet toegekend. Wanneer aldus een vreemde stad leningen aangaat in het buitenland blijft zij voor deze rechtshandeling onderworpen aan de jurisdictie van de Staat, waar de lening werd afgesloten ⁽³¹⁾. Dit is zelfs het geval wanneer een vreemde Staat zich borg stelt ⁽³²⁾.

Ook voor de staatsbanken wordt deze stelling gehuldigd. De Franse rechtbanken werden aldus bevoegd geacht te oordelen over de inning van schulden aangegaan in Frankrijk door de Bank van Noorwegen ⁽³³⁾.

Emissies werden evenwel beschouwd als soevereiniteitsdaden en op dit gebied wordt immuniteit toegestaan. De vreemde jurisdictie zal niet mogen oordelen over een vordering, die er toe strekt terugbetalingen te bekomen van in bewaring gegeven geldsommen in biljetten die nadien uit de geldcirculatie werden genomen ⁽³⁴⁾.

Zelfs voor vreemde nijverheidsondernemingen die behoren aan een Staat, vindt men dit onderscheid terug. Wij hebben er reeds op gewezen, dat in dit opzicht een onderscheid in verschillende landen wordt aangenomen tussen de daden die een Staat stelt in de uitoefening van zijn openbare macht en de daden, die als private of commerciële handelingen kunnen worden beschouwd. Het is aldus helemaal in overeenstemming met dit criterium, dat een vreemde genationaliseerde firma aan de vreemde rechtspraak onderworpen is ⁽³⁵⁾. In de rechtspraak der Verenigde Staten werd nochtans aangenomen, dat de immuniteit en het openbaar karakter van een onderneming niet in verband staat met de eigendomstitels maar met het doel waarvoor de firma bestaat. De rechtbank van Columbia achtte zich onbevoegd te oordelen over een gebeurlijke toepassing van de Sherman Anti-Trust Laws op de « Anglo-Iranian Oil Company » die onder controle werkt van de Britse regering, omdat deze in feite sedert 1914 is ingesteld als ravitailleringmiddel voor de Britse vloot ⁽³⁶⁾.

Voor staatsschepen, die in de koopvaardij worden aangewend, treft men hetzelfde onderscheid aan. Betreffende een Sovjetisch staatsvaartuig, dat werd aangewend om bijstand te verlenen aan vissersvaartuigen, werd geen immuniteit toegestaan ⁽³⁷⁾. In een geval van verbeurdverklaring van een vreemd staatsschip werd door de Britse rechtspraak nog het stelsel der absolute immuniteit aangenomen ⁽³⁸⁾; doch voor een vordering ingesteld tegen een Chinese genationaliseerde luchtvaartmaatschappij voor schadevergoeding wegens een transport, werd aanvaard, dat er immuniteit kon worden erkend, omdat luchttransport wegens de grote afstanden in China een noodwendigheid was en

de Chinese Staat voor het betrokken vervoer was opgetreden als een openbare dienst (39).

Omgekeerd, wordt voor private koopvaardischepen, die opgeëist zijn geworden door een Staat voor het verrichten van openbare diensten, wel immuniteit erkend (40).

3. Afstand van immuniteit.

In de internationale praktijk wordt ook vastgesteld, dat Staten afstand doen van hun immuniteit. Deze afstand kan even goed stilzwijgend zijn of uitdrukkelijk.

Uitdrukkelijk kan een afstand gebeuren door een voor een bepaald geval opgestelde akte of door een verdrag. Verdragsrechtelijke afstand van immuniteit heeft in de laatste jaren plaats gegrepen in verband met militaire overeenkomsten. De vreemde strijdkrachten maken deel uit van de openbare macht van een vreemde Mogendheid en zijn aldus niet onderworpen aan de jurisdictie van een Staat waar zij verblijven (41). Door een overeenkomst kan een Staat afstand doen van zijn voorrecht en een regeling treffen om voor bepaalde gevallen de bevoegdheid van vreemde jurisdicties te erkennen. Een typisch voorbeeld treffen wij aan in het Verdrag van Londen van 19 juni 1951, dat ondertekend werd door de Staten, die aangesloten zijn bij de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. De bevoegdheid der militaire rechtsmacht werd daarbij voorbehouden voor personen, die onder toepassing vielen van vreemde krijgswetten (art. 7 par. 1). Ingeval van samenloop van bevoegdheid, hebben de vreemde militaire autoriteiten een voorrang van jurisdictie voor de inbreuken op de wetgeving van hun Staat, betreffende zijn veiligheid of zijn eigendomsrechten, evenals voor daden, die alleen schade inhouden t.o.v. een burgerlijk personeelslid of zijn familie. De prioriteit van jurisdictie bestaat ook voor de militaire autoriteiten voor daden, die een nalatigheid of een fout inhouden in de uitoefening van de dienst. Voor andere gevallen, hebben de autoriteiten van de verblijfstaat een prioriteit. Van de prioriteit mag in concrete gevallen afstand worden gedaan, doch dit zal genotificeerd worden (art. 7, par. 3) (42).

De afstand van immuniteit kan ook stilzwijgend gebeuren wanneer de Staat de onbevoegdheid van de vreemde rechtsmacht niet opwerpt en overgaat tot proceduriële handelingen zoals het nemen van besluiten, het verschijnen tijdens de debatten, enz., of wanneer de Staat zelf optreedt als eiser (43).

4. De theorie der jurisdictionele immuniteit van vreemde staten.

Het overzicht van de rechtspraak toont aan dat er wel een zekere tendens bestaat om het stelsel der relatieve immuniteit de overhand te laten nemen op het stelsel der absolute immuniteit, waaraan vooral de Britse rechtspraak blijkt gehecht te zijn. Voor wat de relatieve immuniteit betreft neemt men een functionele stelling aan. Wanneer de Staat optreedt als drager van het openbaar gezag wordt de immuniteit toegestaan. Indien hij optreedt in rechtshandelingen als een private persoon wordt hij ook aldus behandeld door de vreemde jurisdictie.

Dit alles belet niet dat de twee stelsels op het ogenblik nog naast elkaar staan.

Men kan tegenover deze toestand volkomen akkoord gaan met de opmerking van Fritzmaurice en Ténékidès, die tot het besluit komen, dat de dispariteit

der regelingen een conventionele maatregel noodzakelijk maken, en de Staten door middel van een verdragsrechtelijke beschikking het best tot een uniforme gedragslijn zouden moeten kunnen komen (44). Dergelijke officieuze pogingen van algemene aard zijn reeds gebeurd. In 1891 werd door het «Institut de Droit International» aangenomen, dat het mogelijk moest zijn vorderingen tegen een vreemde Staat in te leiden, wanneer deze betrekking hebben op een handelsonderneming, een nijverheidsinstelling of een spoorweg, die door deze Staat wordt uitgebraat of op contracten die afgesloten zijn door de vreemde Staat, op het grondgebied van de Staat voor wiens rechtbank hij gedaagd wordt (45).

Volgens het Harvard-Ontwerp opgesteld door de «Harvard Law School» zijn de voor een rechtsmacht ingediende eisen tegen een vreemde Mogendheid onvankelijk, indien zij betrekking hebben op een handels-, nijverheids of financiële onderneming, die aan deze Staat toebehoort en waarbij hij opgetreden is als een private persoon (46). Deze beide voorstellen van een internationale regeling hebben echter in de tussenstaatse praktijk geen verwezenlijkingen verkregen en een algemeen multilateraal akkoord werd ingevolge deze ontwerpen niet afgesloten. Enkele verdragsrechtelijke regelingen zijn tot stand gekomen, doch hun aantal is totaal onvoldoende.

Dit was nl. het geval met het Verdrag van Brussel van 10 april 1926, waarbij werd aanvaard, dat geen onschendbaarheid zou worden in acht genomen tegenover een vreemde Staat voor eisen, die in rechte werden ingeleid voor de schepen, die deze Staat als reder uitbaat. In het Vredesverdrag van Versailles bepaalt artikel 281, dat de Duitse regering geen voorrecht zal opeisen voor daden van internationale handel. Dezelfde regeling treft men aan in artikel 233 van het Verdrag van Saint-Germain-en-Laye t.o.v. Oostenrijk, in artikel 216 van het Verdrag van Trianon t.o.v. Hongarije en in artikel 181 van het Verdrag van Neuilly t.o.v. Bulgarije. Een algemene verdragsregeling, die nochtans ten zeerste wenselijk is, kon evenwel tot nu toe nog niet tot stand komen.

Men staat aldus duidelijk voor een rechtsregel, die nog geen universele erkenning heeft verworven.

Het onderscheid tussen de private handelingen en de gezagsdaden is nochtans als logisch te beschouwen. De immuniteit is een gevolg van de soevereiniteit die niet toelaat, dat de ene Staat een rechtsgezag zou bezitten boven de andere. Het stelsel der absolute immuniteit is slechts aanvaardbaar indien aan het soevereiniteitsrecht ook een absolute waarde wordt verleend. In werkelijkheid is dit recht subjectief. Het laat de Staat toe op te treden als drager van het hoogste rechtsgezag op intern gebied. Tegenover andere Staten heeft het voor gevolg, dat zij slechts tegenover elkander bindende normen kunnen stellen, indien zij deze onderling erkennen op een formele wijze in een verdrag of op een minder uitdrukkelijke manier in de gewoonterechtsregelen. Dit recht is echter geen verplichting in hoofde van de Staten, zij kunnen het aanwenden maar zij zijn daarom niet verplicht als dusdanig steeds op te treden (47). Zij kunnen derhalve ook rechtstoestanden scheppen waarin zij met een privaat karakter handelen en dit is zonder twijfel het geval, wanneer zij zich gedragen als private eigenaars of als een handels- en nijverheidsonderneming. Zij mogen voor zichzelf deze privaatrechtelijke verhoudingen tot stand brengen en vanaf dit ogenblik vervalt ook de bestaansoorzaak der immuniteit, vermits de Staat zichzelf in de rechtstoestand van een private persoon heeft geplaatst.

De theorie volgens dewelke de Staat aldus geen ge-

deelde rechtspersoonlijkheid zou bezitten en onmogelijk nu eens als private, en dan als publieke rechtspersoon optreedt (zie de theorie van het Hof van Poitiers) ziet het subjectief karakter van het soevereiniteitsrecht over het hoofd. Het stelsel der absolute immuniteit vertoont hetzelfde gebrek en ziet ook over het hoofd, dat de gelding van de rechtsregel relatief is, en het absoluut handhaven der immuniteit de bestaansoorzaak van de immuniteitsregel voorbijstreeft.

Zowel de moderne welvaartspolitiek als de steeds voortschrijdende ontwikkeling der internationale betrekkingen plaatsen de Staten voor toestanden, waarbij zij soevereiniteitsbeperkingen aanvaarden. Duidelijk blijkt dit uit verdragen als deze van de Europese Economische Gemeenschap en van de Europese Gemeenschap voor Kernenergie ondertekend te Rome op 25 maart en 1957 en uit het Verdrag der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal van 18 april 1951. De welvaartspolitiek dwingt de Staten eveneens tot rechtstoestanden waarbij hun optreden niet datgene is van een soevereine rechtspersoon. Het stelsel der relatieve immuniteit beantwoordt aan deze tendens en is, wanneer men rekening houdt met de werkelijke zin van het soevereiniteitsrecht, als subjectief recht theoretisch volkomen gerechtvaardigd.

N. J. BACALU,
Assistente van Volkenrecht
aan de Universiteit te Gent.

- (1) M. Ogdon, *Juridical Basis of Diplomatic Immunity*, 1936, passim.
- (2) M. Bourquin, *Règles générales du droit de la paix*, Rec. Cours de l'Académie de Droit International, La Haye, 1931, d. 1, p. 82 e.s.; C. Hurst, *Diplomatic Immunities in International Law*, Collected Papers, 1950, p. 125; E. Van Bogaert, *Beginnelsen van het Volkenrecht*, 1958, p. 211 tot 213.
- (3) E. Van Bogaert, op. cit., p. 227-8; H. Briggs, *The Law of Nations*, 1953, p. 833.
- (4) L. Preuss, *Immunity of Officers and Employees of the United Nations for Official Acts*, *American Journal of International Law*, 1947, p. 560 e.v.
- (5) E. Van Bogaert, op. cit., p. 120.
- (6) E. Dickinson, *The Equality of States in International Law*, 1920 passim; E. Van Bogaert, *Considération sur l'égalité des Etats*, *Revue Générale de Droit International Public*, 1955, p. 270 e.v.; J. Niboyet, *Les Immunités de Juridiction en droit français des Etats étrangers engagés dans ses transactions privées*, *Revue Générale de Droit International Public*, 1936, p. 525-6; J.F. Lalive, *L'immunité de juridiction des Etats et des organisations internationales*, Rec. Cours de l'Académie de Droit International de la Haye, 1953, d. 3, p. 209, 212 à 214.
- (7) Rechtbank van Brussel, 30 april 1951, *Clunet*, 1952 p. 244 e.v.
- (8) G.G. Phillimore, *Immunités des Etats au point de vue de la juridiction ou de l'exécution forcée*, Rec. Cours 1922, d. 3 p. 425; G. Fitzmaurice, *State Immunity from Proceedings in Foreign Courts*, *British Yearbook of International Law*, 1933, p. 117 e.v.
- (9) *Krajina v. The Tass Agency & Another*, England, Court of Appeal, June 17, 1949, *Annual Digest & Reports of Public International Law Cases*, 1949, 1945, p. 129 e.v. Case 704-5.
- (10) *Kahan c. Fédération Pakistanaise* (1951) 2 K.B. 1003, Angleterre, Cour d'Appel, 24 juillet 1951, *Clunet*, 1956, p. 104-5.
- (11) Zie: *La Revue de Droit International et de Droit Comparé*, 1957, p. 17.
- (12) *Soviet Distillery in Austria Cases*, Austria, Administrative Court, January 13, 1954, *International Law Reports*, 1954, p. 101, e.v.
- (13) *Dralle v. Republic of Czeckoslovakia*, Austria, Supreme Court, May 10, 1950, *International Law Reports*, 1950, 1956, p. 155 Case 41.
- (14) Hof van Berop van Gent, 14 maart 1879, *Pas.*, II, 175.
- (15) Hof van Cas. 11 juni 1903, *Clunet* 1904, p. 417.
- (16) *Clunet*, 1921, p. 271.
- (17) *In re Danish State Railways in Germany*, German Federal Republic District Court of Kiel, march 19, 1953, *International Law Reports* 1953, p. 178 e.v.

- (18) Bundesgerichtshof, 7 Juni 1955 — IZR 64/53 (KOLN) — NJW 55, S. 14 35 ff, *Clunet* 1958, p. 154.
- (19) Cour de Lucques en 1886, *Clunet*, 1887, p. 501; Cour de Cassation de Rome, 12 octobre 1893, *Clunet* 1897, p. 1073; Cour de Cassation de Rome, 18 janvier 1933, *Clunet* 1934, p. 198; Freyria, *Les limites de l'immunité de juridiction et d'exécution des Etats étrangers*, *Revue Critique de Droit International Privé*, 1951, p. 207 e.v.; Russian Trade Delegation in Italy v. De Castro, Court of Appeal of Genoa, June 26, 1934 - Court of Cassation, August 3, 1935, *Annual Digest & Reports of Public International Law Cases*, 1933-34, p. 179, Case n° 70.
- (20) *Government of Bolivia v. Italian Association for Aeronautical Exports*, Italy, Court of Cassation (United Sections), september 21, 1948, *Annual Digest & Reports of Public International Law Cases*, 1948, Case n° 41.
- (21) *Souverain Ordre de Malte c. S.A. Commerciale Commissionaria, Italie*, Cour de Cassation (Chambres réunies) du 14 juillet 1953, *Revue Critique de Droit International Privé*, 1955, p. 159.
- (22) M. Sibert, *Traité de droit international public*, 1951, d. 1, p. 270-1.
- (23) *Sirey* 1883-1885, I, p. 689-692.
- (24) *Cass. Req.*, 19 février 1929, S., 1930, I, 49;
- (25) Tribunal Civil de la Seine, 30 octobre 1929, *Dalloz*, *Recueil Hebdomadaire*, 1930, p. 15.
- (26) *Etat Roumain c. Delle Aricastre*, *Revue Générale de Droit International Public*, 1939, p. 435. *Revue Critique de Droit International Privé*, 1938, p. 297-301, nota van Batifol.
- (27) *Revue Générale de Droit International Public*, 1939, p. 435 e.v. nota van C. Rousseau.
- (28) Cour d'Appel de Poitiers, 16 juin 1949, *Revue Critique de Droit International Privé*, 1951, p. 660 e.v.
- (29) *Rossignol c. Etat Tchecoslovaque*, Tribunal Civil de la Seine, 31 janvier 1949, *Revue Critique de Droit International Privé*, 1951, p. 305 e.v.
- (30) Tribunal de la Seine, 2 mars 1948, *Gazette du Palais*, 1948, d. I, p. 139 e.v.
- (31) *Schneider v. City of Rome*, United States, City Court of New York, November 10, 1948, *Annual Digest of Public International Cases*, 1948, 1953, p. 131, Case n° 40.
- (32) *Société Bauer-Marchal c. Ministère des Finances de Turquie*, Cour d'Appel de Paris, 25 janvier 1957, *Clunet* 1957, p. 392.
- (33) Tribunal de la Seine, 16 juin 1955, *Gazette du Palais*, 1945, 2, p. 61.
- (34) Tribunal Civil Mixte du Caire, 1ère chambre, 28 février 1949 *Revue de Droit International et de Droit Comparé*, 1957, p. 22 e.v.; *Martin v. Bank of Spain*, *Cass. Franc.*, November 3, 1952, *International Law Reports*, 1952, 1957, p. 202, Case n° 42.
- (35) *Kunsagi Szoevolgyar v. Naginihaly*, Court of Appeal an Court of Cassation of Canton of Zürich, Switzerland, Federal Tribunal, 25 April 1951, *International Law Reports*, 1951-1957, p. 20 e.v., Case 9.
- (36) *In re Investigation of World Arrangements with Relation to the Production, Transformation, Refining and Distribution of Petroleum*, United States, District Court of Columbia, December 15, 1952, *International Law Reports*, 1957, p. 197 Case n° 41.
- (37) *Japan v. Kulikov*, Japan District Court (criminal division) of Asahikawa, February 9, 1954, *International Law Reports*, 1954, p. 105 e.v.
- (38) *United States of America v. Yong Soon*, Singapore, High Court, March 28, 1950, *International Law Reports*, 1950, 1956 p. 170 e.v., Case n° 44.
- (39) *Civil Air Transport Incorporated v. Claire Lee Chennault and Whiting Willauer & Co.*, Hong Kong, Supreme Court, May 13, 1950, *International Law Reports*, 1950, 1956, p. 173, 45.
- (40) *Fredrikstad Havenevesen v. A/S Bertelsens Mek. Verksted - Norway*, Supreme Court, 12 november 1949, *International Law Reports*, 1950, 1956, p. 167, Case n° 42; *Etienné v. Government of the Netherlands*, Tribunal Commercial de La Rochelle, October 31, 1947, *Annual Digest of Public International Cases*, 1947, 1951, p. 83 e.v. Case n° 30.
- (41) E. Van Bogaert, *Beginnelsen van het Volkenrecht*, 1958, p. 439;
- (42) E. Van Bogaert, *Beginnelsen van het Volkenrecht*, 1958, p. 441;
- (43) Zie: Court of Appeal, London, June 27 1950, *Clunet*, 1950, p. 888; Republic of China v. American Express Co., United States, Court of Appeal, Second Circuit, 4 februari 1952, *International Law Reports*, 1952, Case n° 39, p. 192; Republic of China v. Pang-Tsu & Al., United States, District Court of Columbia, 19 April 1952, *International Law Reports*, 1952, p. 195, Case n° 40; Ministère de l'Éducation Publique du Portugal c. Concerts Di Vittorio, Tribunal Civil de Casablanca, 10 mars 1955, *Revue Critique de Droit International Privé*, 1955, p. 534 e.v.
- (44) G.G. Fitzmaurice, *State Immunity from Proceedings in Foreign Courts*, *British Yearbook of International Law*, 1933, p. 119; G. Tenékidès, *L'immunité de juridiction des Etats étrangers*, *Revue Générale de Droit International Public* 1931, p. 608 e.v.
- (45) *Annuaire*, XI p. 408 e.v.
- (46) *American Journal of International Law*, 1932, p. 597.
- (47) E. Van Bogaert, *Beginnelsen van het Volkenrecht*, 1958, p. 68.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

11e Kamer. — 28 april 1958.

Voorzitter-verslaggever : M. van Beirs.
Advocaat-generaal : M. Depelchin.

Gemeente. — Onwettige bepaling in de politieverordening ener gemeente.

Artikel 72 van de politieverordening van de stad Antwerpen van 23 fructidor, jaar IX, schrijft voor, dat personen, die als juwelier, kleerkoper enz. handel drijven, onder sanctie van een straf verplicht zijn tot het houden van getekende en geparafeerde registers om daarin hun aankopen en de namen, hoedanigheid en woning te vermelden van de personen van wie zij zilverwerk, juwelen, diamanten en andere kostbare voorwerpen kopen.

Geen enkele wetsbepaling verleent aan de gemeente-wetgever de bevoegdheid om dergelijke verordening te maken.

Het hierboven aangehaald artikel 72 van bedoelde Antwerpse politieverordening is derhalve in strijd met de wet en mag door de hoven en rechtbanken niet worden toegepast.

Laureys J.

Gelet op het bestreden vonnis, op 6 november 1957 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Antwerpen ;

Over het middel van ambtswege afgeleid uit de schending van de artikelen 107 en 108 van de Grondwet, 78 van de gemeentewet van 30 maart 1836, herdrukt krachtens het koninklijk besluit van 27 november 1891, 50 van het decreet van 14 december 1789, 1 en 3 van de titel XI van het decreet van 16-24 augustus 1790 :

Overwegende dat, bij toepassing van artikel 72 van de politieverordening van de stad Antwerpen van 23 fructidor, jaar IX, het bestreden vonnis aanlegger tot een politiestraf veroordeeld heeft om, handel drijvende in oude goederen, verzuimd te hebben een boek te houden waarin hij zijn aankopen aantekent ;

Overwegende dat bij dit artikel 72 aan de personen die als juwelier, kleerkoper, enzovoort, handel drijven, onder sanctie van een straf, wordt bevolen getekende en geparafeerde registers te bezitten om hun aankopen en de namen, hoedanigheden en woonst van de personen in te schrijven van wie zij zilverwerk, juwelen, diamanten en andere kostbare voorwerpen kopen ;

Overwegende dat zulkdanige maatregel uitsluitend tot voorwerp heeft de uitoefening van een bepaalde handelsbedrijvigheid te reglementeren in het algemeen en onvoorwaardelijk ten einde de herkomst van de roerende goederen, die het voorwerp van die bedrijvigheid uitmaken, gemakkelijk vast te stellen en bovendien te verhinderen dat aan eenieder de mogelijkheid zou gegeven worden bedoelde goederen, gebeurlijk tot benadeling van de rechten van hun rechtmatige eigenaar, in de handel te brengen, zonder vereenzelvigd te worden ;

Overwegende dat uit het karakter van algemeen belang gehecht aan die maatregel, welke niet tot de politiezaken behoort waarover de gemeenteoverheid moet waken, blijkt dat die overheid de uitoefening van

de koophandel, waarvan de vrijheid door artikel 7 van het decreet van 2-17 maart 1791 en door artikel 2 van de wet van 21 mei 1819 gehuldigd wordt, niet aan dergelijke maatregel kan onderwerpen zonder haar macht te overschrijden ;

Overwegende inderdaad dat, indien artikel 78 van de gemeentewet aan de gemeenteraad de macht toekent verordeningen van gemeentepolitie te maken en op de overtreding van die verordeningen straffen te stellen, die macht omschreven is door de opdracht de inwoners de voordelen van een goede politie te laten genieten waarmede de gemeenteoverheid belast is binnen de perken van de politiezaken waarover, krachtens artikel 3 van de titel XI van het decreet van 16-24 augustus 1790, zij moet waken ;

Dat het voorwerp van artikel 72 van de politieverordening van de stad Antwerpen van 23 fructidor, jaar IX, noch in de politiezaken begrepen is welke bij gemeld artikel 3 van de titel XI van het decreet van 16-24 augustus 1790 opgesomd zijn, noch de uitvoering betreft van een wetsbepaling waarvan het aan de gemeenteoverheid zou behoren de toepassing te verzekeren ;

Overwegende, derhalve, dat artikel 72 van gemelde politieverordening niet overeenkomstig de wet is en door de hoven en rechtbanken niet mag toegepast worden ;

Waaruit volgt dat, door aanlegger bij toepassing van dit artikel te veroordelen, het bestreden vonnis de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschon- den heeft ;

En overwegende dat het feit dat tot de ten laste van aanlegger uitgeoefende publieke vordering aanleiding heeft gegeven, door geen wetsbepaling als misdrijf wordt omschreven en dat, bij ontstentenis van burgerlijke partij, er geen reden bestaat om de zaak naar een andere rechter te verwijzen ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis ;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Zegt dat er geen aanleiding is tot verwijzing ;

Laat de Staat de kosten ten laste.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 8 juli 1957.

Voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-Verslaggever : M. Valentin.

Advocaat-Generaal : M. Mahaux.

Wegverkeer. — Doel van de bij artikel 24, I, van het verkeersreglement, voorgeschreven geringe snelheid.

De door artikel 24, I, van het verkeersreglement voorgeschreven geringe snelheid heeft ten doel de voorzorgsmaatregelen te versterken die door het veroorloven van het kruisen en inhalen langs de linkerkant onontbeerlijk werden voor de veiligheid van de voetgangers.

Die regel heeft niet tot enig doel het aan de voetgangers, die van een tram stappen of er willen opstappen mogelijk te maken zich gemakkelijker in

acht te nemen voor de op de rijweg rijdende voertuigen, doch hij is vooral voorgeschreven, opdat de bestuurders van die voertuigen zelf, desnoods door stil te houden, de in wezen te voorziene hindernis kunnen vermijden, welke bij dergelijke halten van een tram een persoon oplevert, die de rijweg oversteeft, hetzij om zich naar de stoep te begeven na midden op de rijweg afgestapt te zijn, hetzij om de tram te nemen.

O.M. en Henrotay t/ Wallach.

Gelet op het bestreden arrest, op 7 januari 1957 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

Over het enig middel, door het openbaar ministerie ingeroepen, schending van artikel 24, 1, van het koninklijk besluit van 8 april 1954 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, en, door de burgerlijke partij Henrotay ingeroepen schending van dezelfde wetsbepaling alsmede van de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek, 3 en 4 van de wet van 17 april 1876 ; de voorafgaande titel bevattende van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, 1382 en 1383 van het Burgerlijk wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest verweerder vrijgesproken heeft van de tegen hem ingebrachte telastlegging en beslist heeft dat het Hof van beroep onbevoegd was om kennis te nemen van aanleggers burgerlijke vordering, om de redenen dat de geringe snelheid welke de bestuurder opgelegd is die langs een spoorvoertuig rijdt, dat stilstaat om de reizigers te laten in- of uitstappen, een voetganger welke om dat stilstaand spoorvoertuig heen gaat in staat moet stellen zich zonder gevaar voor zichzelf te vergewissen van het aankomen van een voertuig waarvan hij de gang niet mag hinderen, en dat ter zake geen enkel element de onderstelling toelaat dat de snelheid van de beklaagde niet gering genoeg geweest is om de burgerlijke partij, die ook verplichtingen had, in staat te stellen zich rekenschap te geven van het gevaar dat het oversteken van de rijbaan naar links toe opleverde,

dan wanneer de geringe snelheid, welke door artikel 24, 1, van de wegcode opgelegd is aan de bestuurder die rijdt langs een spoorvoertuig hetwelk stilstaat om de reizigers te laten in- of uitstappen, tot doel heeft die bestuurder, die door het stilstaan van het spoorvoertuig gewaarschuwd is, in staat te stellen te zien of reizigers er uitstappen of aanstalten maken om in te stappen, en eventueel stil te houden om het die reizigers mogelijk te maken op de rijbaan te gaan, zelfs ingeval zij zodoende het verkeer van de andere weggebruikers hinderen, en dan wanneer derhalve de enkele verklaring van het bestreden arrest dat geen enkel element der zaak de onderstelling toelaat dat de snelheid van de beklaagde niet gering genoeg geweest is om de burgerlijke partij, die ook verplichtingen had, in staat te stellen zich rekenschap te geven van het gevaar dat het oversteken van de rijbaan naar links toe opleverde, geen wettelijke rechtvaardiging uitmaakt, noch van de ten voordele van verweerder gewezen beslissing van vrijspraak, noch van de verklaring dat het Hof van beroep onbevoegd was om van de burgerlijke vordering van aanlegger kennis te nemen :

I. Aangaande de voorziening van het openbaar ministerie :

Overwegende dat het Hof van beroep, na er op gewezen te hebben « dat de geringe snelheid... in wezen betrekkelijk is en van de plaatselijke omstandigheden

afhangt », eraan toevoegt dat deze snelheid « in elk geval een voetganger welke om een stilstaand spoorvoertuig heen gaat in staat moet stellen zich zonder gevaar voor zichzelf te vergewissen van het aankomen van een voertuig waarvan hij de gang niet mag hinderen » ; dat het de buitenzaakstelling van verweerder voornamelijk hierop steunt « dat geen enkel element der zaak de onderstelling toelaat dat de snelheid van de beklaagde niet gering genoeg geweest is om de burgerlijke partij,... in staat te stellen zich rekenschap te geven van het gevaar dat oversteken van de rijbaan naar links toe opleverde » ; dat de rechter in hoger beroep mitsdien aan de hand van de door hem geuite regel geoordeeld heeft of, ter zake, beklaagde reed bij de door artikel 24, 1, van de wegcode voorgeschreven geringe snelheid, aangezien de andere vermeldingen van het arrest geen andere uitlegging impliceren ;

Overwegende dat bewuste regel niet kan aangenomen worden ; dat immers de door artikel 24 van het reglement opgelegde geringe snelheid tot doel heeft de voorzorgsmaatregelen te versterken welke het veroorloven van het kruisen en inhalen langs de linkerkant voor de veiligheid der voetgangers onontbeerlijk maakte ;

Dat die regel niet tot enig doel heeft het de voetgangers die uit een tramrijtuig stappen of er zullen instappen mogelijk te maken zich gemakkelijker in acht te nemen voor de op de rijbaan rijdende voertuigen, doch dat hij voornamelijk voorgeschreven is opdat de bestuurders van die voertuigen zelf, desnoods door stil te houden, de in wezen te voorziene hindernis kunnen vermijden welke, bij dergelijke stilstanden van een tramrijtuig, een persoon oplevert die de rijbaan oversteeft, hetzij om zich naar de stoep te begeven na midden op de rijbaan uitgestapt te zijn, hetzij om de tram te nemen ;

Overwegende dat uit deze beschouwingen volgt, dat het Hof van beroep, door de buitenzaakstelling van verweerder hierdoor te verantwoorden dat diens snelheid gering genoeg was om de burgerlijke partij in staat te stellen zich rekenschap te geven van het gevaar dat het oversteken van de rijbaan naar links toe opleverde, zijn beslissing op een onwettelijke uitlegging van artikel 24, 1, van de wegcode gesteund en derhalve deze bepaling geschonden heeft ;

II. Aangaande de voorziening van Henrotay :

In zover zij gericht is tegen de over de publieke vordering gewezen beslissing :

Overwegende dat aanlegger zonder hoedanigheid is om zich tegen deze beslissing te voorzien ;

In zover zij gericht is tegen de over de burgerlijke vordering gewezen beslissing :

Overwegende dat de verbreking van de over de publieke vordering gewezen beslissing de verbreking met zich brengt van de over de burgerlijke vordering gewezen beslissing welke het gevolg ervan is ;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest ;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing ;

Veroordeelt verweerder tot de kosten ;

Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Luik.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 12 november 1958.

Voorzitter : M. Vanparijs.

Raadsheren : M.M. Noest en Le Fevere de ten Hove.

Advocaat-generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Herman en Dupont.

Vordering tot scheiding en deling. — Geschillen omtrent een ontwerp van scheiding en deling. — Afwezigheid van begroting. — Niet ontvankelijkheid van het hoger beroep.

De vordering tot scheiding en deling van een nalatenschap of huwelijksgemeenschap zijn vatbaar voor begroting : bij gebreke van begroting door partijen worden zij geacht in laatste instantie te zijn gewezen.

Geschillen omtrent een ontwerp van scheiding en deling maken incidenten uit in de vordering tot scheiding en deling; zij volgen derhalve het lot van de hoofdvordering zelfs indien het voorwerp van de incidentele geschillen het bedrag van de laatste aanleg overtreft. (Artikel 38, lid 3, wet van 25 maart 1876).

De W. t/ R.V.

Gezien de stukken en o.m. de uitgifte van het aangevochten vonnis verleend door de Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde in dato 8 juni 1957;

Overwegende dat het ingesteld hoger beroep naar tijd en vorm regelmatig is;

Overwegende dat bij het aangevochten vonnis uitspraak gedaan werd over tegenspraken ingediend door appellanten tegen het ontwerp van vereffening en verdeling opgemaakt door Meester Van Impe en Meester Saey, beiden notarissen te Ronse aangesteld bij vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde d.d. 5 februari 1955, om over te gaan tot de werkzaamheden van vereffening en verdeling van de nalatenschap van Declercq Maria-Emma;

Dat aldus de betwistingen, waarvan de rechtbank bij het aangevochten vonnis had te kennen, een incident uitmaken in de procedure tot vereffening en verdeling tussen partijen hangend (Verbr. 23.2.1888; Pas. 1888, I, 105);

Overwegende dat de vorderingen tot vereffening en verdeling van een nalatenschap of een huwelijksgemeenschap vatbaar zijn voor schatting door partijen en, bij gebrek aan deze schatting, door de rechtbank in laatste aanleg worden beslecht (R.P.D.B. V° Compétence en matière civile et commerciale, nos 230, 321 en de verwijzingen);

Overwegende dat de incidenten in de procedure tot vereffening en verdeling, zoals de tegenspraken, het lot volgen van de hoofdvordering (artikel 38, 3° al. wet 25.3.1876, gewijzigd door artikel 10 lees) zelfs wanneer het voorwerp van deze incidentele betwistingen het peil van de laatste aanleg overtreft (artikel 38, 3° al. wet 25.3.1876, gewijzigd door artikel 10 wet 15.3.1932; Verbr. 23.2.1888, hierboven aangehaald : R.P.D.B. loc. cit.);

Overwegende dat blijkens de alhier overgelegde bescheiden de hoofdvordering tot vereffening en verdeling, noch in de inleidende dagvaarding ten verzoeken van huidige geïntimeerden noch bij besluiten door oorspronkelijke verweerders, thans appellanten, het voorwerp is geweest van een schatting boven het peil van de laatste aanleg;

Overwegende dat hieruit volgt dat het aangevochten vonnis in laatste aanleg werd gewezen en het bedoeft niet ontvankelijk is :

Om die redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 mei 1935; Gehoord de heer advocaat-generaal De Hoon in zijn advies;

Verwerpt het hoger beroep als niet-ontvankelijk ratione summae;

Veroordeelt appellanten tot de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 20 december 1957.

Voorzitter : M. Vanden Abeele.

Raadsheren : M.M. Moeneclaey en Morel de Westgaver.

Advocaat-generaal : M. Bonte.

Advocaat : Mr Nuytinck.

Strafrecht. — Wettige verdediging. — Artikel 417, tweede lid, en artikel 71 W.v.S.

Het tweede lid van artikel 417 W.v.S. schept een wettelijk vermoeden van ogenblikkelijke noodzakelijkheid, wanneer de slagen worden toegebracht bij het afweren 's nachts van beklimming of braak van afsluitingen.

Bedoeld vermoeden is er echter slechts een « juris tantum ».

Artikel W.v.S. als subjectieve rechtvaardigingsgrond kan slechts toepassing vinden, indien de aangerande ten zeerste beangstigd was, dat de aander in het bezit van een vuurwapen was en hij — aangerande — dus onder de onmiddellijke bedreiging verkeerde van een groot lichamelijk kwaad, zodat hij heeft gehandeld onder de dwang van een macht, waaraan hij niet heeft kunnen weerstaan.

Goethals A. en M. t/ Oost C.

Overwegende dat de burgerlijke partijen en het Openbaar Ministerie tijdig en regelmatig hoger beroep ingesteld hebben ;

Overwegende dat het vaststaat dat de zoon van beklaagde de dag zelf der feiten, rond 16 uur, door het slachtoffer bedreigd werd met een aanslag op zijn persoon; dat toen hij 's avonds rond 21 uur thuis kwam, hij zulks aan beklaagde en zijn moeder mededeelde ; dat beklaagde vrezende dat het slachtoffer die nacht op zijn hoeve zou komen om haar bedreiging uit te voeren, zich binnen in het waskot, op wacht stelde, gewapend met een jachtgeweer ; dat rond 23.30 uur, toen hij wat ingedommeld was, hij twee achtereenvolgende slagen hoorde en stukken van een vensterruit ten gronde rinkelden in het naastgelegen pomphuis op 21 meter van het toegangshekken ;

Overwegende dat beklaagde hierop naar buiten keek en niets ziende, langs de zijde waar de vensterruit stuk geslagen was geweest, langs de andere zijde naar buiten sprong gewapend met zijn jachtgeweer ; dat gekomen aan de hoek van het woonhuis, hij op 18 meters in de maneschijn iemand zag vluchten die

het hekken trachtte te openen en waarin, zoals beklagde het verklaart, hij « halveling Goethals Margriet herkende », dat hij in haar richting schoot en haar trof in de rechter ledematen en zijde waardoor ze menigvuldige wonden opliep, tengevolge derwelke ze twee maanden werkonbekwaam was ;

Overwegende dat beklagde aanvoert dat de door hem veroorzaakte letsels gerechtvaardigd zijn op grond van artikel 416, minstens van artikel 417 evenals artikel 71 S.W.B. ;

Overwegende dat, ter zake, uit wat voorafgaat blijkt dat de aan het vluchtende slachtoffer toegebrachte letselen niet geboden werden, zoals vereist door artikel 416 S.W.B., door de dadelijke noodzakelijkheid om beklagde of zijn naasten te verdedigen ; dat inderdaad, na het stukslaan van de vensterruit, het slachtoffer door haar houding en handelwijze, bewijs gaf van haar inzicht zo spoedig mogelijk de hoeve te verlaten ; dat beklagde zich niet heeft kunnen vergissen nopens dit inzicht ;

Overwegende weliswaar dat het gebleken is dat het slachtoffer zich ingang verschaft had op de hoeve van beklagde bij middel van inklimming der omheining ; dat lid 2 van artikel 417 S.W.B. een wettelijk vermoeden van ogenblikkelijke noodzakelijkheid instelt wanneer de slagen worden toegebracht, bij het afweten bij nachte, van de beklimming of braak van afsluitingen ;

Overwegende nochtans dat bedoeld vermoeden slechts « juris tantum » is ; dat in dit opzicht dient onderlijnd dat indien beklagde, vóór het inslaan der vensterruit, redelijkerwijze zich aan een aanslag mocht verwachten, hij na de vlucht van het slachtoffer geen reden meer had een nieuwe aanval van harentwege te vrezen, derwijze dat het afvuren van zijn wapen op het slachtoffer niet als een gerechtvaardigde reactie op haar daad kan worden aangenomen ;

Overwegende eindelijk dat ook artikel 71 S.W.B. als subjectieve grond van rechtvaardiging, ter zake geen toepassing kan vinden aangezien, zowel ten overstaan van de subjectieve als van de objectieve omstandigheden van het geval, er geen reden bestaat om aan te nemen dat beklagde ten zeerste beangstigd was dat het slachtoffer een vuurwapen had en hij zodoende onder de onmiddellijke bedreiging verkeerde van een groot lichamelijk kwaad, derwijze dat hij zou gehandeld hebben gedwongen door een macht waaraan hij niet heeft kunnen weerstaan ;

Overwegende ten andere dat uit wat voorafgaat niet blijkt dat beklagde gehandeld heeft met voorbedachte raad, dat indien hij zich op een aanslag mocht verwachten, hij niet op voorhand kon vermoeden welke wending de gebeurtenissen zouden nemen noch op welke wijze het slachtoffer handelen zou ;

Overwegende dat er ten voordele van beklagde verzachtende omstandigheden voorhanden zijn spruitende uit zijn vorig goed verleden ;

.....

.....

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

1e Kamer. — 26 juni 1958.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Moerenhout en De Buck.

Advocaten : Mrs De Clerck en M. Debra.

1. Feitelijke vennootschap. — Ontvankelijkheid van de door de vennoten « ut singuli » ingestelde vordering.
2. Koop en verkoop. — Prijs : Haalschuld.

1. *Uit het enkel feit, dat bepaalde personen te zamen handel drijven, kan niet worden afgeleid, dat noodzakelijk hierdoor een vennootschap onder gemeenschappelijke naam is tot stand gekomen.*

De vordering, niet ingesteld door de feitelijke vennootschap, zedelijk wezen doch door de vennoten « ut singuli », is ontvankelijk, zelfs indien tussen hen een band van vennootschap bestaat.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid gaat aan de exceptie van onbevoegdheid vooraf, daar door het middel van niet-ontvankelijkheid van de eis het recht zelf om een vordering in te stellen, wordt betwist.

2. *De verbintenis de koop prijs te betalen moet worden uitgevoerd aan de woonplaats van de koper, schuldenaar van de prijs, daar deze schuld een haalschuld is en niet een brengschuld.*

F. en A. Van Parijs t/ Maes-Verbeeck

Overwegende dat de vordering, ingeleid bij geboekt exploit van deurwaarder R. Defaux, te Heist-op-den-Berg, dd. 23 december 1955, strekt tot de betaling van 10.193 frank, saldo verschuldigd op de prijs voor de verkoop van 1.095 kg zaailijnzaad, tegen 12 frank per kilo, verhoogd met de wettelijke rente en de kosten ;

Overwegende dat de vordering eerst ingesteld werd vóór de rechtbank van vrede van het kanton Oost-rozebeke, bij dagvaarding van 10 februari 1953, dewelke zich onbevoegd verklaarde « ratione summae » bij vonnis van 8 september 1953, daar het bedrag de bevoegdheid van de rechtbank van vrede overtreft ;

Dat eisers uitdrukkelijk verklaren in dit vonnis te berusten ;

Overwegende dat eisers aan verweerder rond maart 1952, een hoeveelheid van 1.095 kg zaailijnzaad verkochten, die geleverd werden op einde maart ;

Dat bij aangetekend schrijven, dd. 4 juni 1952, de factuur voor deze verkoop gezonden werd ;

Dat in maart een afkorting van 5.000 frank werd betaald ;

Overwegende dat op 24 april 1952, verweerder de zakken terugzond en de betaling van de prijs aankondigde ;

Overwegende dat op 14 mei 1952, de heer Jos. Ghysels, een staal van lijnzaad deed ontleiden in het Rijks-ontledingslaboratorium te Gent ;

Overwegende dat in juni 1952, verweerder eisers uitnodigde om het vlas te komen bezichtigen en de groei van het vlas na te zien ;

Dat op 3 juli 1953, verweerder, langs zijn raadsman om, bij aangetekend schrijven, liet weten aan eiser Frans Van Parys, dat hij het saldo niet zou betalen wegens de slechte hoedanigheid van het geleverd zaad ;

Overwegende dat verweerder Maes : 1) de onontvankelijkheid van de vordering tegenwerpt, daar zij ingesteld werd door vennoten « ut singuli » van een vennootschap, onder gemeenschappelijke naam, met rechtspersoonlijkheid, dan wanneer de betwiste schuld-

vordering eigen is aan de vennootschap, en daarenboven dat deze vennootschap onregelmatig gesticht, zelf geen vorderingen kan instellen luidens artikel 11 van de wet op de handelsvennootschappen; 2) de onbevoegdheid «ratione loci» tegenwerpt, daar verweerder gehuisvest is te Lier en de overeenkomst van koop-verkoop afgesloten werd te Alveringen St-Ryckers; 3) de ongegrondheid van de vordering tegenwerpt, om reden van de slechte hoedanigheid van de koopwaar;

1. Betreft het eerste middel, aangaande de ontvankelijkheid:

Overwegende dat de feitelijke maatschappij deze is, met winstbejag, die de wettelijke voorwaarden niet vervult om rechtspersoonlijkheid te bezitten (Novelles Dr. Civ., T. III, bl. 742);

Overwegende dat het contract van maatschappij de «affectio societatis» eist, waarvan het bestaan kan bewezen worden door alle middelen naar rechte;

Dat uit het enkel feit dat bepaalde personen samen handel drijven, niet kan worden afgeleid dat noodzakelijk hierdoor een maatschappij in gezamenlijke naam tot stand is gekomen (Novelles, Dr. Comm., T. III, bl. 149; Passelecq, Rev. pr. sociét., 1925, bl. 256 en 315);

Overwegende dat ten deze eisers samen een voortdurende handel drijven onder gemeenschappelijke naam, zoals blijkt uit de melding in hoofde van de faktuur;

Dat het feit dat ieder der vennoten afzonderlijk ingeschreven is in het handelsregister, daar tegen niet overwegend is;

Dat inderdaad deze praktijk gevolgd wordt door de griffies, voor de feitelijke maatschappijen, om reden dat luidens artikel 4 van de wet op de handelsmaatschappijen, de maatschappijen onder gezamenlijke naam gesticht zonder bijzondere akte, betrekkelijk nietig zijn, zodat derden deze nietigheid kunnen inroepen;

Overwegende dat alleenlijk de vordering ingesteld door de feitelijke maatschappij zelf onontvankelijk is, luidens artikel 11 van de wet op de handelsvennootschappen;

Dat de vordering, niet ingesteld door de vennootschap, zedelijk wezen, maar door de vennoten «ut singuli» zelfs indien tussen hen een band van vennootschap bestaat, wel onontvankelijk is (Verbr. 18 juli 1884, Pas. 1884, bl. 292; Beroep Luik, 1 febr. 1921, Pas. 1921, II, bl. 74);

Overwegende dat blijkt uit de meldingen zelf van het exploit, dat de vordering ingesteld is door «Frans Van Parys en Antoon Van Parys, beiden handelaars» «ut singuli» en niet door de feitelijke maatschappij;

Dat dit middel dus faalt;

Overwegende dat echter, dit uitgemaakt, dient onderzocht te worden indien verweerder gecontracteerd heeft met de feitelijke vennootschap of met de vennoten «ut singuli» en of de betwiste schuldvordering een inschuld is van de vennootschap, dan niet;

Overwegende dat tussen partijen een familieband bestond, eiser de oom zijnde van verweerder;

Dat geen enkel schrijven tussen partijen, gericht wordt tot de «Mij. Frans en Antoon Van Parys» of tot Frans en Antoon Van Parys maar wel tot «Beste oom en tante» en tot Beste kozijn en nicht»;

Dat de verzending van de koopwaar aan verweerder aangekondigd werd op een visitekaart, op naam Frans Van Parys;

Dat blijkbaar verweerder nooit de bedoeling had met

een feitelijke vennootschap te contracteren en eisers niet als beheerders van een feitelijke vennootschap, handelend in diens naam, zijn opgetreden;

Dat dit ook blijkt uit de houding zelf van partijen vóór de eerste rechter, waar de ontvankelijkheid van de eis nooit werd betwist, maar wel de bevoegdheid van de gevatte rechter;

Dat nochtans de exceptie van ontvankelijkheid deze van onbevoegdheid voorafgaat, daar, door het middel van onontvankelijkheid van de eis, het recht zelf wordt betwist om een vordering in te stellen (Van Bauwel, Burg. Procesrecht, I, bl. 292), terwijl de exceptie van onbevoegdheid, het bestaan van zulk recht noodzakelijk veronderstelt;

Overwegende dat de vordering dus wel ontvankelijk is;

2. Betreft het tweede middel, aangaande de bevoegdheid:

Overwegende dat verweerder de onbevoegdheid «ratione loci» van de rechtbank tegenwerpt;

Dat luidens artikel 39 van de wet op de bevoegdheid, de rechter van de woonst van verweerder principieel plaatselijk bevoegd is;

Overwegende dat luidens artikel 42 van de wet op de bevoegdheid, in zaken van roerende aard, de vordering mag ingeleid worden vóór de rechter van de plaats waar de verbintenis ontstaan is, of moet uitgevoerd worden;

Overwegende dat blijkt uit de dagvaarding, dat verweerder gehuisvest is te Lier;

Overwegende dat uit geen enkel stuk van de bundel blijkt dat de overeenkomst afgesloten werd te Alveringen;

Dat verkopers, ten tijde van de verkoop hun woonst hadden te Oostrozebeke, en dus de rechtbank niet in staat gesteld wordt om uit te maken waar de overeenkomst werd afgesloten;

Overwegende dat de verbintenis de prijs te betalen moet uitgevoerd worden ter woonplaats van koper, schuldenaar van de prijs, daar deze schuld haalbaar is, en niet draagbaar;

Overwegende dat de bepaling van de plaats waar de verkoopovereenkomst werd afgesloten, een feitelijke vraag is die, door alle rechtsmiddelen, mag worden bewezen;

Dat de bewijslast weegt op diegene die een exceptie inroept;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende;

Verklaart de vordering ontvankelijk;

En vooraleer uitspraak te doen betreffende de bevoegdheid «ratione loci»;

Legt aan verweerder op te bewijzen door alle rechtsmiddelen, dat de koop-verkoopovereenkomst in betwisting, afgesloten werd te Alveringen;

Stelt aan de heer Rechter D. De Buck, om een getuigenverhoor vóór te zitten;

Zegt dat in geval van beletsel, hij zal vervangen worden door bevelschrift, op verzoek van de meest gereede partij;

Zegt dat verweerder gehouden is het verzoekschrift tot dagstelling aan te bieden binnen de maand;

Verzendt de zaak ter Algemene Rol;

Kosten voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 27 juni 1958.

Voorzitter: M. De Preter.

Advocaten: Mrs Van de Vijver en Schöller.

Gemeente. — Pensioenregeling gemeentepersoneel. — Wettelijke bepalingen hieromtrent.

Art. I van de wet van 25 april 1933 en art. I van het K.B. van 26 december 1938 betreffende de pensioenregeling van het gemeentepersoneel, leggen aan de gemeentebesturen op aan hun personeel een pensioen te verzekeren, dat in geen geval lager mag zijn dan door de bij het besluit gecoördineerde regelen voorzien is.

Luidens art. 2 van voormelde wet en art. 6 van voormeld K.B. blijven de gemeenteambtenaren, die op 1 januari 1934 van een gunstiger pensioenstelsel genoten, daarmee begunstigd.

Uit deze teksten blijkt voldoende, dat de gepensioneerdde gemeenteambtenaren aan de ene kant en in elk geval recht hebben op het wettelijk pensioen, dat als een minimum wordt betiteld, en aan de andere kant voor zover zij op 1 januari 1934 van een gunstiger stelsel genoten, de voordelen van dit laatste mochten blijven genieten, ook wanneer zij het wettelijk minimum te boven gaan.

Zodra een aangelegenheid eenvormig voor het gehele rijk geregeld is bij de wet, vervalt op dit stuk de autonomie van de plaatselijke besturen.

Noch voormelde wet, noch voormeld K.B. laat de mogelijkheid open de reeds bestaande pensioenreglementen te wijzigen of aan te vullen, zelfs niet met zulke bepalingen of rubrieken, die in de wet voorzien zijn en eventueel in het gemeentelijk stelsel mochten ontbreken. Derhalve is niet voorzien, dat de aan het gemeentelijk stelsel verbonden voordelen nog hoger zouden kunnen worden opgevoerd dan reeds op 1 Januari 1934 het geval was.

Men heeft dus de keuze tussen twee stelsels met dien verstande, dat de bestanddelen van beide stelsels niet onderling vermengd of gecombineerd mogen worden.

Deze keuze dient niet in abstracto, doch in concreto te worden gedaan voor elke ambtenaar afzonderlijk.

Braat t/ Gemeente Borgerhout

Heézien ons tussenvonnis van 24 januari 1954;

Aangzien artikel 1 van de wet van 25 april 1933 en artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 26 december 1938 betreffende de pensioenregeling van het gemeentepersoneel, de gemeentebesturen opleggend aan hun personeel een pensioen te verzekeren, hetwelk in geen geval lager mag zijn dan door de bij het besluit samengeschatelde regelen voorzien is;

Aangezien luidens artikel 2 van de wet en artikel 6 van het Koninklijk Besluit de gemeenteambtenaren, die op 1 januari 1934 ter zake pensioen van een gunstiger stelsel genoten, daarmee begunstigd blijven;

Dat uit deze teksten genoegzaam voortspruit dat de gepensioneerdde gemeenteambtenaren enerzijds, en in elk geval, recht hebben op het wettelijk pensioen dat als een minimum wordt betiteld (« De gemeenten zijn er toe gehouden... een minimum-pensioen, vastgesteld overeenkomstig de bij dit besluit samengeschatelde regelen, te verzekeren »), en anderzijds, voor zover zij op 1 januari 1934 van een gunstiger stelsel

genoten, de voordelen van dit laatste mogen blijven genieten, ook wanneer deze het wettelijk minimum overtreffen;

Dat, zohaast een aangelegenheid eenvormig voor gans het rijk, geregeld wordt door de wet, de autonomie der plaatselijke besturen op dit stuk vervalt;

Dat noch de wet noch het Koninklijk Besluit de mogelijkheid openlaat om de reeds bestaande gemeentelijke pensioenreglementen te wijzigen of aan te vullen, zelfs niet met zulke bepalingen of rubrieken welke in de wet voorzien zijn, en gebeurlijk in het gemeentelijk stelsel zouden ontbreken; dat het derhalve niet voorzien is dat de aan het gemeentelijk stelsel verbonden voordelen nog hoger zouden kunnen opgevoerd worden dan reeds op 1 januari 1934 het geval was;

Aangezien men aldus gesteld wordt voor een keuze tussen twee stelsels, met dien verstande dat de bestanddelen van beide stelsels niet onderling vermengd of gecombineerd mogen worden (vgl. J. Van Lil, Het gemeentelijk Pensioen, Leuven, 1937, blz. 24, en de op blz. 25 weergegeven omzendbrief van minister H. Pierlot, dd. 1 december 1934);

Aangezien deze keuze niet in abstracto, maar wel in concreto dient te geschieden, voor elke ambtenaar afzonderlijk, en dat men redelijkerwijze moet aannemen dat zij ook op gelijk welk moment kan gedaan of herdaan worden, indien gebeurlijke perekwaties in een van beide stelsels invloed kunnen hebben op het toe te kennen pensioen;

Dat uit de besluiten en pleidooien, vóór en na het tussenvonnis van 24 januari 1958, duidelijk gebleken is dat, alhoewel het gemeentelijk pensioenstelsel van verweerster « in se » en in zijn geheel, gunstiger is dan het wettelijk stelsel, dit laatste met zijn perekwaties en dgl. op een bepaald moment gunstiger uitvalt voor aanlegger;

Dat niet alleen de wet zegt dat aan de ambtenaren het voordeel van het (gebeurlijk verhoogd) wettelijk minimumpensioen in geen geval kan ontzegd worden, maar dat het blijkt overeen te stemmen met de administratieve zienswijze telkens, voor elk geval afzonderlijk, de berekening in beide stelsels te doen en te vergelijken ten einde aan de belanghebbende de voordeligste uitslag toe te kennen zonder dat hij zulks hoeft te vragen (zie briefwisseling van 5 en 9 oktober 1934 tussen wijlen gouverneur Holvoet en wijlen burgemeester Matthys — farde VI van het dossier van verweerster — alsook de brief van griffier de Ruyter aan wijlen schepen Van Pelt dd. 27 juni 1951, met als besluit: « Borgerhout dient voor » elk geval afzonderlijk te onderzoeken wat het voordeligste is voor belanghebbende, het wettelijk regime » of het toepassingsstatuut » — stuk 5 van farde IX ibid.);

Aangezien de besluiten genomen door de gemeenteraad van Borgerhout op 14 juli 1936 en op 1 augustus 1952 bezwaarlijk iets anders hebben kunnen bedoelen, en dat voor zover zij zouden beoogd hebben de strekking van de wet te omzeilen of te overtreffen, zij op grond van artikel 107 van de grondwet niet door de Rechtbank in acht zouden kunnen genomen worden;

Dat geen van beide besluiten formeel in strijd is met de wet;

Dat zulks geen betoog vergt voor wat het eerste betreft, vermits het tenslotte niets zegt;

Dat het tweede besluit als onwettig voorkomt in zijn motivering, maar niet noodzakelijk in zijn beschikkend gedeelte;

Dat, inderdaad, waar de motivering het voorstelt

alsof het in aanmerking nemen van zekere militaire prestaties een «nieuw» voordeel is dat niet in het oorspronkelijk remeentereglement voorzien was, maar dat door de wet van 1933 ingevoerd werd, het hadde volstaan te zeggen dat zulksdanige prestaties vallen onder de door artikel 8 van het gemeentereglement bedoelde «diensten tevoren doorgebracht bij de Staat»; dat bedoeld raadsbesluit, in zijn beschikkend gedeelte, dan ook kan aangezien worden als een gunstige «interpretatie» van het oorspronkelijk gemeentereglement;

Aangezien echter in het besluit van de gemeenteraad dd. 30 december 1952, houdende vaststelling van het pensioen van aanlegger, iets nieuws voorkomt, te weten: de opvoering van het plafond tot de 9/10 van de gemiddelde wedde; dat zulks onmogelijk aangezien kan worden als een interpretatie van het gemeentelijk pensioenreglement, vermits dit laatste een plafond van 4/5 voorziet, zodat men hier staat voor een duidelijke en onwettige dooreenstringeling van het wettelijk en het gemeentelijk stelsel;

Dat zulks bovendien in strijd is met het interpretatief raadsbesluit van 1 augustus 1952;

Aangezien de gemeenteraad, bij beraadslaging van 28 mei 1954, dan ook terecht terugkwam op het vroeger toegekend pensioen, om dit te herleiden op basis van de 4/5 van de gemiddelde wedde;

Aangezien aanlegger vruchteloos voorhoudt dat het raadsbesluit van 30 december 1952 in elk geval in zijnen hoofde een onherroepbaar burgerlijk recht gecreëerd heeft, vermits het een individueel toepassingsbesluit betreft, hetwelk een onwettelijke administratieve akte uitmaakt, voor zover het strijdig blijkt met de algemene verordening ter zake; dat de bestuurlijke macht inderdaad gebonden is door de algemene verordening, die zij zelf uitvaardigde;

Aangezien hij eveneens vruchteloos opwerpt dat alleen de administratieve vernietiging van dit besluit zou kunnen nagestreefd worden;

Dat zulks het geval is, zo lang men zich bevindt op het terrein van een bestuurlijk rechtelijke rechtspleging, maar dat, van zohaaft men zich voor de gewone rechtbanken beroept op een burgerlijk recht, voortspuitende uit een administratieve titel, deze rechtbanken gehouden zijn deze titel te verwerpen, indien hij strijdig blijkt met de wetten of algemene verordeningen;

Aangezien aanleggers vraag tot getuigenbewijs niet ter zake dienend is, vermits feitelijkheden niets kunnen wijzigen aan wettelijke principes;

Om deze redenen,

De Rechtbank, na erover beraadslaagd te hebben, tegensprekelijk recht doende,

Alle andere en verdere besluiten verwerpende,

Verklaart de vordering ontvankelijk, en er recht over doende,

Zegt voor recht dat aanlegger recht heeft van één september 1952 op een pensioen, berekend op basis van het rekenkundig gemiddelde van de bezoldigingen van zijn drie laatste dienstjaren. bezoldigingen die dienen vastgesteld volgens de weddeschalen, bestemd op de functie van bureelhoofd in de schoot van het gemeentebestuur van Borgerhout te remunereren, vanaf 1 januari 1951, en van zijn dienstjaren zowel in burgerlijk als in militair verband, binnen de perken van de vier/vijfden van voormeld rekenkundig gemiddelde, maar met dien verstande dat op geen enkel ogenblik mag afgedaald worden beneden het

pensioen dat hem zou toekomen op basis van het wettelijk pensioen-stelsel met inbegrip van de daaraan verbonden perekwaties;

En vermits verweerster toegeeft dat sinds 1 januari 1955 het wettelijk minimumpensioen, het aan aanlegger uitgekeerd bedrag overtreft met 6.384 fr. per jaar, en van 1 januari 1956 af met 11.757 fr. per jaar, hetzij tot op 1 juni 1958: 6.384 + 11.757 + 11.757 + 5.878,50 = 35.776,50 fr.; veroordeelt verweerster onmiddellijk laatstgenoemd bedrag aan aanlegger te betalen;

Wijst aanlegger af van het meer gevraagde;

Zegt dat verweerster, mits uitbetaling van het bedrag van 35.776,50 fr. binnen de maand van huldig vonnis, vrij zal zijn van alle gedingskosten, en bij gebreke aan die betaling, legt één/derde van de gedingskosten ten haren laste;

Legt de overige kosten ten laste van aanlegger;

Geeft akte aan verweerster dat zij de eis schat op meer dan 25.000 fr. in elk zijner delen onder oogpunt van bevoegdheid en aanleg.

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, spijs alle verhaal en zonder borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

5 juni 1958.

Voorzitter: M. Driessen.

Rechters: M.M. Winants en Alsteen.

O.M.: M. Meert.

Advocaten: Mrs. Delvaux en Hoegars.

Huwelijk. — Echtscheiding op grond van door de vrouw gepleegd overspel. — Minderjarig kind toevertrouwd aan de vader.

Echtscheiding op grond van door de vrouw gepleegd overspel. Daar geen beraadslaging van de familie-raad voorligt, volgens dewelke het belang van het kind zou eisen, dat de materiële bewaking aan de schuldige echtgenote zou worden toevertrouwd, wordt het kind toevertrouwd aan de vader.

Boffin t/ Carolus.

Overwegende dat de eis, zoals omschreven in de besluiten van aanlegger, strekt tot het horen toestaan van de echtscheiding ten voordele van aanlegger tegen zijn echtgenote, zulks op grond van overspel door deze laatste gepleegd;

Overwegende dat, naar blijkt uit de door aanlegger voorgelegde uitgifte van het arrest van het Hof van Beroep van Luik in datum van 8 april 1955, verweerster veroordeeld werd tot een maand gevangenisstraf wegens overspel gepleegd te Broekom en te Tongeren, tussen 1 januari 1953 en 22 februari 1954, met de ge-naamde Deneuker Joseph Camille, fabrieksarbeider, geboren te Bommershoven op 31 mei 1928 en alsdan wonend te Tongeren, Jekerstraat 3;

Overwegende dat dit vonnis in kracht van gewijsde is getreden;

Overwegende dat de eis derhalve dient te worden ingewilligd;

Overwegende dat aanlegger tevens vordert dat het minderjarig kind Boffin, Margot, Maurice, Clement, op 31 juli 1941 te Broekem uit het huwelijk geboren, hem zou toevertrouwd worden; dat ook deze vraag dient toegestaan;

Gezien het gunstig advies gegeven door het Openbaar Ministerie tot het toevertrouwen van het kind aan aanlegger en er geen beraadslaging van de familie-raad bijgebracht wordt volgens dewelke het belang van het kind zou eisen dat de materiële bewaking aan de schuldige echtgenote zou toevertrouwd worden;

dat de Rechtbank niet ambtshalve mag optreden;
dat eindelijk huidige maatregel onderhevig is aan een gebeurlijke wijziging in het belang van het kind;
.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

2e Kamer. — 28 november 1958.

Voorzitter : M. Bevernaege.
Rechters : M.M. Lefèvre en Janssens.
Advocaten : Mrs P. Bove en L. Lagae.

**Gedwongen afsluiting. — Terrein met loods. — Werf.
— Afzonderlijke tuin.**

Artikel 663 B.W. mag zo worden uitgelegd dat de eigenaar van een fel bezochte of slecht van de openbare weg afgezonderde werf tot afsluiting kan gedwongen worden door de naburige eigenaar van een huis met tuin.

Betwistbaar is de eis tot afsluiting ingeleid tegen de eigenaar van een huis met tuin door de eigenaar van een tuin die weliswaar niet aan de woning raakt maar toch intens wordt gebruikt en zeer dicht bij het huis is gelegen. 2

Medo t/ Rasschaert

Gezien de stukken, waaronder het vonnis van de Vrederichter van het derde kanton Gent dd. 10 september 1958;

Overwegende dat het beroep tijdig en regelmatig is;

Overwegende dat de vraag is, of in de stad de eigenaar van een kleine steenkapperswerf bestaande uit een perceel grond met achteraan een loods, krachtens artikel 663 B.W.B. tot afsluiting kan gedwongen worden door de eigenaar van een grond gelegen rechtover diens woning aan de overkant van de straat en bestemd om eerst als tuin en later naar hij beweert, als woning met tuin te worden gebruikt;

Overwegende dat de strenge uitlegging van artikel 663 B.W. de eis zou doen afwijken omdat één van de eigendommen slechts een terrein met loods is en derhalve geen huis, binnenplaats noch tuin (Verbr. 24 april 1857, Pas. 1957, I, 318; Planiol & Ripert, Tr. Prat., III n° 447; Rb. Luik, 22 juni 1906. J.C.L. 1906, blz. 228; Rb. Charleroi, 14 oktober 1927, Rev. Prat. Not. 1928, blz. 537; Vred. Ledeberg, 9 febr. 1956, J.T. 1957, blz. 133);

Overwegende nochtans dat de bedoeling van de wetgever is geweest de rust en de veiligheid onder geburen te vrijwaren in hun woning en afhankelijkheden (De Page V n° 980, 2°; Aubry & Rau, vijfde uitgave, II, § 200, blz. 354, voetn. 1; Hilbert, Serv. Fonc., III, n° 601 en volg.); dat aldus in de stad zou kunnen aanvaard worden dat de eigenaar van een fel bezochte of van de baan slecht afgesloten werf, tot omheining gedwongen wordt door zijn na- buur waarvan de tuin bij het huis ligt en aan de eerst bedoelde grond raakt (vgl. Laurent, VII, n° 499; Hilbert, l.c.; Rb. Namen, 15 nov. 1928, rev. Prat. Not. 1929, blz. 431); dat misschien ook kan aanvaard

worden dat een tuin die niet aan de woning raakt maar toch zeer dicht gelegen is en intens gebruikt wordt, dient afgescheiden door een muur van een andere woning, of de afhankelijkheden, alhoewel het ingeroepen vonnis van de rechtbank van Mechelen (22 mei 1901, Pas. 1902, III, 157) bedoeld geval niet behandelt;

Overwegende dat integendeel artikel 663 van het B.W. bezwaarlijk kan worden ingeroepen om een werf te doen afsluiten van een aanpalende grond die vooralsnog nog niet eens als tuin wordt gebruikt en zelfs na de aanleg ervan toch van de woning zal ge- scheiden blijven door de straat; dat overigens geïntimeerdes woning niet onmiddellijk rechtover, maar vrij ver van de onderwerpelijke grond verwijderd ligt; dat het bouwen van een woning op geïntimeerdes grond nog niet in aanmerking kan worden genomen, daar het een ver toekomstplant schijnt en de eis in die mate ad futurum is;

Op deze gronden,

De Rechtbank, gelet op artikelen 2, 24, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken; Alle andere besluiten verwerpend;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, doet het aangevochten vonnis teniet en opnieuw wijzende :

Verwerpt de eis als deels ongegrond en deels ad futurum;

Verwijst de geïntimeerden in de kosten van de beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE GENT

1e Kamer. — 25 juni 1958.

Voorzitter : M. Temmerman.
Rechters : M.M. Dhanens en Soetaert.
Advocaten : Mrs. E. Staes, loco R. Victor (Antwerpen) en Smetryns.

**Onrechtmatige daad. — Verbreking van trouwbeloften.
— Recht op schadevergoeding van de ex-verloofde en van haar ouders.**

Door de lichtzinnige verbreking der trouwbeloften door de man is zijn ex-verloofde ongetwijfeld gekrenkt en heeft deswege recht op een ex aequo et bono vastgestelde vergoeding van de aldus geleden morele schade.

De ouders van het meisje hebben recht op vergoeding van de door de onrechtmatige verbreking der trouwbeloften door hen geleden vermogensschade.

Arnauts en cs. t/ Van der Vennet.

Gezien de stukken;

Overwegende dat de vordering de veroordeling van de verweerder beoogt, om 50.000 fr. te betalen aan de eerste eiseres als extra patrimoniale schadeloosstelling wegens het onrechtmatig verbreken van huwelijksbelofte, en 75.000 fr. aan de ouders van de eiseres wegens materiële schadevergoeding;

Overwegende dat de eis, die gegrond wordt op het onrechtmatig verbreken van de beloften om met de eerste eiseres te huwen, ontvankelijk is;

Overwegende dat uit de elementen van de bundels blijkt dat de verweerder, na minstens gedurende een

jaar met de eerste eiseres kennis gehad te hebben, op 6 mei 1956 zijn verloving met haar heeft laten aankondigen; dat naderhand allerlei praktische schikkingen tussen dezelfden werden getroffen in het vooruitzicht van een huwelijk, dat zelfs op 10 maart 1957 in het weekblad van de parochie waartoe de eerste eiseres behoort werd aangekondigd, terwijl het niet betwist wordt dat de verloofden zich hadden voorgenomen op 27 april 1957 in het huwelijk te treden;

Overwegende dat de verweerder op 21 maart 1957 echter in een brief gericht aan de tweede eiser liet weten dat hij van het voorgenomen huwelijk afzag;

Overwegende dat de verweerder, door dit late afbreken, nadat hij reeds voldoende tijd en gelegenheid had gehad om zijn verloofde te kennen en een huwelijk met haar te overwegen, blijken heeft gegeven van grote lichtzinnigheid en zorgeloosheid, door de voorbereidselen te laten treffen en de publiciteit te laten geschieden, wanneer hij nog niet beslist had om met de eerste eiseres te huwen;

Overwegende dat de verweerder niet bewijst dat zijn plots veranderde houding zelf het gevolg was van een wijziging in het gedrag van de verloofde of van hem tot dan toe onbekend gebleven redenen;

Overwegende dat de eerste eiseres ongetwijfeld door deze ongerechtvaardigde verklaring is gekrenkt geworden hoewel ze niet aantoonde dat haar kansen op een ander huwelijk daardoor ernstig verminderd zijn; dat haar uit dien hoofde als extra patrimoniale schade ex aequo et bono 5.000 fr. moet toegekend worden;

Overwegende dat de tweede en derde eisers vermogensschade hebben geleden ingevolge de foutieve handelwijze van de verweerder; dat deze door de eisers wordt bewezen voor een totaal bedrag van 30.000 fr., dat het echter mogelijk is bepaalde aangekochte goederen voor eigen huishouding aan te wenden, zodat deze aankopen alleen vervroegde maar geen nutteloze onkosten zijn geweest; dat deze vervroegde uitgave door het toekennen van een gekapitaliseerde intrest van 1.000 fr. zal vergoed zijn;

Overwegende dat de feiten waarvan de verweerder het bewijs aanbiedt voor diverse interpretaties vatbaar zijn; dat dit aanbod dan ook als niet dienend mag worden afgewezen;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

alle verdere conclusies van de hand wijzende;

verklaart de vordering ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

veroordeelt de verweerder om te betalen aan de eiseres een bedrag van 5.000 fr. wegens extra patrimoniale schade vermeerderd met de gerechtelijke intresten;

veroordeelt hem bovendien om te betalen aan de tweede en derde eisers de som van 31.000 fr. met de gerechtelijke intresten als herstel van de geleden vermogensschade;

wijst het meer gevorderde af;

veroordeelt de verweerder in de kosten;

zegt dat er geen termen bestaan om het onderhavig vonnis uitvoerbaar te verklaren bij voorraad.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

6 oktober 1958.

Rechter : M. Rommel.

Substituut-Procureur des Konings : M. Christiaens.

Advocaten : Mrs Claeys en Gits.

Bioscoop. — Inbreuken op het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming. — Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de bioscoophouder, niet van de eigenaar-verhuurder van de zaak.

*In de onderhavige huurovereenkomst is duidelijk afge-
weken van de algemene principes inzake natrekking
en verrijking zonder oorzaak : de verplichting van
de verhuurder de huurder te vergoeden voor de ver-
richte verbouwingen en werken, die waren vereist
door de wettelijke bepalingen omtrent de inrichting
en uitrusting van de bioscoopzaal, zijn inderdaad op-
geheven. De verplichting rustte aldus uitsluitend
op de bioscoophouder, zodat deze als dader van het
misdrijf moet worden gestraft.*

O.M. t/ Martin R. en Van de Vyvere.

Ten einde terecht te staan ter zake van te Meule-
beke, de 20 februari 1958 :

Beiden :

In overtreding met artikel 2 der wet van 5 mei
1888 en artikelen 635 en 849 van het Algemeen Regle-
ment voor de Arbeidsbescherming, nagelaten te heb-
ben de in dit Reglement bepaalde veiligheids- en ge-
zondheidsmaatregelen toe te passen in een schouw-
spelzaal, bioscoop of circus ;

Overwegende dat luidens artikel 6 van het huur-
kontraat, tussen eerste en tweede verdachte afgeslo-
ten, de huurder geen veranderingen aan het gehuurde
goed zal mogen aanbrengen zonder schriftelijke toe-
lating van de eigenares ; dat bij het eindigen of ver-
breken der verhuring alle veranderingen of verbete-
ringen aan de eigendom toegebracht, ten profiëte van
de eigenares blijven, zonder nadeel aan dezer rechten,
de plaatsen in hun vroegere staat door de huurder te
doen herstellen en dit in beide gevallen zonder enige
vergoeding van de eigenares te kunnen eisen ; dat de
gebeurlijke werken betreffende de wettelijke beschik-
kingen omtrent de inrichting en uitrusting van de
kinemazaal nochtans door de huurder moeten uitge-
voerd worden op zijn kosten ; dit enkel wat de zaal
betreft ;

Dat hieruit voortspruit :

1) dat de huurder (eerste verdachte), zoals wette-
lijk voorgeschreven, de gedaante van het verhuurde
goed niet mag veranderen en deze moet gebruiken als
een goed huisvader ;

2) dat de huurder het recht heeft, mits toestemming
van de verpachter, verbouwingen te verrichten of
werken uit te voeren die enkel hoeven beschouwd te
worden als een wijze van genieten van het goed, vol-
gens haar bestemming ;

3) dat de verplichting voor de verhuurder (tweede
verdachte), de huurder te vergoeden voor de opge-
richte verbouwingen opgeheven wordt ;

4) dat de gebeurlijke werken betreffende de wette-
lijke beschikkingen omtrent de inrichting en uitrus-
ting van de kinemazaal door de huurder zullen dienen
uitgevoerd te worden op zijn kosten — wat de zaal
zelf betreft ;

Dat in deze laatste paragraaf duidelijk afgeweken

wordt van de algemene principes in zake natrekking en de verrijking zonder oorzaak; dat, inderdaad, de verplichting voor de verhuurder de huurder te vergoeden voor de opgerichte verbouwingen en noodzakelijke werken (volgens de wettelijke bepalingen), opgeheven wordt;

Dat niet te betwijfelen valt dat onder «inrichting en uitrusting» begrepen dienen te worden: de verbouwingen, verbeteringswerken en noodzakelijke werken aan het gehuurde goed;

Dat de verplichting aldus uitsluitend rustte op eerste verdachte en dienvolgens de betichting zoals omschreven in de dagvaarding bewezen voorkomt, dit als dader om het misdrijf rechtstreeks te hebben uitgevoerd;

Dat de betichting lastens tweede verdachte niet is bewezen;

.....

NOOT: Bovenstaand vonnis is in kracht van gewijsde gegaan.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

29 oktober 1958.

Alleen rechtsprekend rechter: M. Frère.

O.M.: M. Bouquet.

Advocaat: Mr. Leclef.

Warenhuis. — Grendelwet. — Begrip «bestendig verkoper».

Een verkoper, die tijdelijk niet in een winkel werkzaam is, blijft een bestendig verkoper, wanneer hij gedurende die tijd in het warenhuis d.i. in de inrichting van verkoop in het klein, bedoeld in artikel 2 van de wet van 3 maart 1954, werkzaamheden verricht, die rechtstreeks in verband staan met de verkoop.

Het woord «werkzaam» staat gelijk met arbeiden, zonder dat de wet dit werkzaam zijn nader bepaalt en hierdoor normaal dient te worden verstaan alle werk in verband met de verkoop in het klein in een warenhuis.

O.M. t/ Grutman.

Beticht van te Maaseik, tussen 1 oktober 1954 en 7 november 1957:

Inbreuk te hebben gepleegd op artikel 1 der Wet van 3 maart 1954, hetwelk voorziet «In de gemeenten met minder dan 50.000 inwoners bij de laatste tienjaarlijkse volkstelling zijn verboden gedurende een tijdperk van vijf jaar;

1° de opening van een warenhuis en de verandering van een gewone winkel in een warenhuis;

2° de vergroting van de kleinverkoopinstallaties in de warenhuizen;

3° de uitbreiding van ondernemingen tot exploitatie van één of meer warenhuizen door aan het oprichten, financieren of beheren van dergelijke bedrijven deel te nemen;

Overwegende dat het feit bewezen is, in zover het gepleegd werd na 26 mei 1955;

Overwegende inderdaad dat betichte, ten einde zijn handel uit te breiden, op gezegde datum, een warenhuis opende, Grote Markt 20, te Maaseik;

Overwegende dat het bewezen is en overigens niet ontkend wordt door betichte, dat in deze inrichting voor verkoop in het klein, drie gewoonlijk onderscheiden takken van handel worden gedreven;

Overwegende dat uit het ingestelde onderzoek gebleken is dat er daarenboven bestendig tenminste vijf bezoldigde verkopers werkzaam waren;

Overwegende dat betichte, die niet ontkennen kan dat er meer dan vier verkopers door hem bestendig, d.i. voortdurend of duurzaam (zie de bepaling van bestendig in: Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal), te werk gesteld en als dusdanig betaald worden, een uitleg tracht te vinden door uit te leggen dat nooit meer dan vier verkopers bestendig in de winkel of in het verkooplokaal aanwezig zouden zijn;

Overwegende dat betichte degene onder de verkopers die tijdelijk niet in de winkel werkzaam zijn als niet bestendig beschouwt al werken zij voor zijn rekening en ontvangen zij uiteindelijk hetzelfde loon uitbetaald als de zg. bestendige;

Overwegende dat deze bezoldigde personen hun karakter van bestendigheid en hun hoedanigheid van verkopers niet verliezen door tijdelijk in of buiten het verkooplokaal of eigenlijke winkel, doch in het warenhuis, d.i. de inrichting van verkoop in het klein voorzien bij artikel 2 van de wet van 3 maart 1954, werken op te knappen, rechtstreeks in verband met de verkoop, zoals o.m. het uitpakken en rangschikken van koopwaren, het inventariseren van de stock, het verzorgen van uitstallingen of toonbanken, het etiketteren, afwegen of debiteren of verdelen van de koopwaren, naar gelang de noodwendigheden van het ogenblik;

Overwegende dat, afgezien van elke overeenkomst met betichte, welke ook de benaming weze die deze laatste hun in of buiten zijn boekhouding of in zijn briefwisseling met de R.M.Z. geeft, afgezien van het hun door betichte toebedeelde werk, het aantal verkopers in het warenhuis door betichte uitgebaat bestendig d.i. voortdurend meer dan vier personen bedroeg, in de kwestieuze periode;

Overwegende dat het woord werkzaam zijn gelijk staat met arbeiden zonder dat de Wet dit werkzaam zijn nader bepaalt en hierdoor normaliter dient verstaan — alle werk in verband met de verkoop in het klein in een warenhuis;

Overwegende dat er anders over beslissen zou gelijkstaan met de wet niet toepasselijk te verklaren;

Overwegende dat, zo huidige wettelijk, gelijk alle strafwetbepalingen, restrictief dient uitgelegd, zijn toepassing niet moet afhangen van de eenzijdig bepaalde, onkontroleerbare indeling van de verkopers in bestendige en niet bestendige door betichte;

Gezien de hiernavolgende artikelen door de Heer Voorzitter ter zitting aangeduid;

Wetboek van rechtspleging in strafzaken artikel 194;

Wet van 31 mei 1888 artikel 9 gewijzigd door artikel 1 der Wet van 14 november 1947;

Wet van 5 maart 1952 artikel 1; Wetboek van strafrecht artikel 40; artikel 1 tot en met 6 van de Wet van 3 maart 1954;

Wet van 15 juni 1935 artikelen 11, 12, 14, 23, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 41;

Om deze redenen:

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;

Veroordeelt betichte Grutman in een geldboete van 1.000 fr. gebracht op 20.000 fr.;

Zegt dat bij gebrek aan betaling voormelde boete

zal mogen vervangen worden door een gevangenzitting van twee maanden;

Aangezien betichte nog geen criminele of hoofdgevangenisstraf van meer dan drie maanden heeft opgelopen en het te hopen is dat hij niet meer zal hervallen, beveelt dat de uitvoering van de straf zal worden opgeschorst voor een tijd van drie jaar;

Beveelt de sluiting van de wederrechtelijk in bedrijf genomen verkoopsinstallaties n.l. de Nopri, Grote Markt 20, te Maaseik;

Verwijst betichte in de kosten van het geding;

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

29 november 1958.

Voorzitter : M. A. Vleurinck.

Rechters : MM. P. De Landsheer en Ch. Rogge.

Referendaris : M. Fr. Sabbe.

Advocaten : Mrs Standaert en J. Ronse.

Wisselbrief. — Artikelen 1 en 2 van de wet van 10 augustus 1953. — Gebruik der talen. — Artikel 2 van de wet van 15 juni 1935.

De benaming « wisselbrief » dient voor te komen in de tekst zelf van de titel in de taal gebruikt voor de opstelling van deze titel d.i. de taal gebruikt voor het uitdrukken der betalingsopdracht, opdracht die op het ogenblik van de creatie van de wisselbrief door de trekker het essentieel element is van de wisselbrief.

Dagvaarding waarvan al de elementen voorgeschreven door artikel 61 en volgende van het Wetboek van Burgerlijk Procesrecht in de Nederlandse taal uitgedrukt zijn, voldoet aan art. 2 der wet van 15 juni 1935.

P.V.B.A. Boon et Fils t/P.V.B.A. I. Mainil & Kinderen.

Overwegende dat de eis voor doel heeft verweerster te horen veroordelen om aan eiseres te betalen de som van 48.953 frank met de moratoire interesten sedert 31 oktober 1958 tot op de dag der dagvaarding en van dan af de gerechtelijke interesten, zijnde in hoofdsom voor 48.820 frank bedrag van een wissel waarvan afschrift in hoofde der dagvaarding en 133 frank protestkosten;

Overwegende dat verweerster opwerpt dat de kwestige wisselbrief opgesteld werd in de franse taal en de acceptatie en de domiciliëring in de nederlandse taal; dat volgens artikel I der wisselwet de wisselbrief de benaming moet bevatten in de taal van de titel; dat de kwestige wisselbrief de benaming « Lettre de change » draagt terwijl de acceptatie en domiciliëring in de nederlandse taal werden gesteld; dat daaruit volgt dat zo de taal van de titel de franse is, de wisselbrief geldig is, maar de dagvaarding nietig is op grond van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, daar ze tweetalig is opgesteld; dat zo de taal van de wisselbrief de nederlandse is, ze nietig is op grond van artikel 1 en 2 der wisselwet;

Overwegende dat de artikelen 1 en 2 van de wisselwet (10 augustus 1953) voorzien dat de benaming van wissel (brief) vervat moet zijn in de tekst zelf van de titel in de taal gebruikt voor de opstelling van deze titel op straf ze waardeloos te zien worden als wissel (brief);

Overwegende dat door taalgebruik voor de opstelling van de titel dient verstaan te worden de taal gebruikt voor het uitdrukken van de betalingsopdracht, die op het ogenblik van de creatie van de wisselbrief door de trekker het essentieel element is van de wisselbrief; dat immers de wisselbrief een geschrift is voorzien van wettelijke vormen waardoor de trekker een persoon (de betrokkene) gelast aan een derde of aan diens order, of aan order van de trekker of aan de trekker zelf een bepaalde som te betalen op een vastgestelde vervaldag (Fredericq t. X 4° 20. blz. 68) dat de acceptatie niet vereist is voor de geldigheid van de titel (Id. t. X blz. 70) dat trouwens de acceptant zeer zelden tussenkomt in de eerste phase van het cambiaire mecanisme, en bijgevolg de taal gebruikt voor de acceptatie geen belang kan hebben voor het bepalen van de taal waarin de benaming van wisselbrief moet gesteld worden in de tekst van de titel, op het ogenblik van zijn creatie;

Overwegende dat de betalingsopdracht terzake luidt « Veuillez payer contre cette lettre de change à l'ordre de la Banque de Bruxelles la somme de quarante huit mille huit cent et vingt francs »;

Overwegende dat de kwestige titel bijgevolg voldoet aan het voorschrift van artikel 1 en 2 van de wisselwet en als wisselbrief geldig is;

Overwegende dat de dagvaarding dd. 18 november 1958 die huidig geding inleidt in de nederlandse taal is gesteld maar in hoofde afschrift draagt van de wisselbrief en van de protestakte; dat deze afschriften de taal eerbiedigen van het oorspronkelijk stuk, d.i. de franse taal voor een deel van de wisselbrief;

Overwegende dat de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken in artikel 2 voorziet dat de proceduur in betwiste zaken in de nederlandse taal gedaan worde voor al de handelsjuridicties van eersten aanleg waarvan de zetel gevestigd is in de provincie Oost-Vlaanderen;

Overwegende dat de dagvaarding ter zake dus in de nederlandse taal dient gesteld;

Overwegende dat de dagvaarding dient gegeven te worden in de vormen van artikel 61 en volgende van het wetboek van burgerlijk Procesrecht; dat deze artikelen niet voorzien dat het exploit dient voorafgegaan te worden van het afschrift van stukken; dat het oud artikel 65 W.B.R. die de betekening der titels waarop de vordering steunt voorzagt, afgeschaff werd door het K. B. nr 300 van 30 maart 1936; dat dus ter zake al de elementen vereist voor een geldige dagvaarding in de nederlandse taal uitgedrukt werden, en er voldaan werd aan artikel 2 der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken dd. 15 juni 1935;

Overwegende dat de kwestige wisselbrief aangenomen werd en geprotesteerd op de vervaldag;

Overwegende dat de termijnen van respijt voor de betaling gevraagd door verweerster niet kunnen toegestaan worden bij toepassing van het laatste alinea van artikel 1244 van het B.W.;

Overwegende dat de eis dus gegrond is;

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Alle meerdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Veroordeelt verweerster om aan eiseres te betalen de som van acht en veertigduizend negenhonderd drie en vijftig frank meer de moratoire interesten sedert 31 oktober 1958 tot aan de dag der dagvaarding en van dan af de gerechtelijke interesten;

Verwijst verweerster tot de kosten van het geding, voorlopig begroot op zeshonderd en vier frank, registratie- en expeditierechten niet inbegrepen;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad spijs elk verhaal en zonder borg.

RSCHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

9e kamer. — 14 juli 1958.

Voorzitter : M. Coens.

Referendaris : M. Beckers.

Advocaten : Mrs. Van den Heuvel en Pollet.

1. **Scheepvaart. — Beperking van de aansprakelijkheid van de eigenaar van een sleepboot. — Berekening der tonnemaat der waterverplaatsing.**
2. **Vereiste voor vordering krachtens artikel 1166 B.W.**

1. *Aangezien het desbetreffend schip een sleepboot is, die niet bestemd is voor het vervoer van goederen, geldt de beperking van aansprakelijkheid voor een sleepboot, die niet bestemd is voor goederenvervoer.*

De waarde van het afgestane scheepsvermogen moet bijgevolg worden vastgesteld volgens de bepalingen van artikel 273 van de wet op de scheepvaart en mag 500 fr. per ton waterverplaatsing niet overschrijden.

De tonnemaat der waterverplaatsing moet volgens artikel 273 b berekend worden op grond van artikel 68 van het algemeen Politie- en Scheepvaartreglement, zodat de waterverplaatsing degene zal zijn, die overeenkomt met het plan van de grootste toegelaten diepgang.

2. *Een schuldeiser kan krachtens artikel 1166 B.W. slechts in de plaats van een ander een vordering instellen, voor zover die andere zelf gerechtigd is deze vordering in te stellen.*

Belgische Staat (minister van Verkeerswezen)
t/ Broekmeulen en Mr. Gollin
(gerechterlijk vereffenaar van het afgestane
scheepsvermogen van de sleepboot « Gerda »).

Aangezien de eis strekt tot veroordeling van 1° verweerder te betalen aan aanlegger de som van fr. 50.181 plus de vergoedende intresten plus de gerechterlijke intresten, onder aftrek der som van fr. 24.576 in hoofdsom en fr. 1.324 aan intresten, reeds betaald; in ondergeschikte orde, zich te horen veroordelen aan de vereffenaar in het afgestane scheepsvermogen zijnde 2° verweerder, te storten de som van fr. 62.082, onder aftrek van wat reeds door 1° verweerder betaald werd en 2° gedaagde zich door tussenvonnis gemeen te horen verklaren.

Aangezien de eis gegrond is.

Aangezien de betwistingen tussen partijen er alleenlijk in bestaan te bepalen de juiste groothed van het bedrag tot hetwelk 1° verweerder Broekmeulen, schip « Gerda » zijn aansprakelijkheid mag beperken.

Aangezien het schip waarover het gaat een sleepboot is die niet bestemd is voor het vervoer van goederen en bijgevolg de beperking van aansprakelijkheid geldt voor een sleepboot niet bestemd voor het goederenvervoer.

Aangezien bijgevolg de waarde van het afgestane

scheepsvermogen moet vastgesteld worden volgens de bepalingen van artikel 273 van het Wetboek der scheepvaart en Fr. 500 per ton waterverplaatsing niet mag overschrijden.

Aangezien de tonnemaat der waterverplaatsing volgens artikel 273b moet berekend worden op grond van artikel 68 van het Algemeen Politie- en scheepvaartreglement en er aldus dient verstaan te worden dat de waterverplaatsing diegene zal zijn die overeenkomt met het plan van de grootste toegelaten diepgang.

Aangezien volgens artikel 68 par. 14 deze verplaatsing voorgesteld wordt door 70/100 van de uitkomst van :

1) De lengte door de afstand tussen 2 vertikale vlakken loodrecht op de lengteas van het vaartuig en buitenwaarts rakende aan de lijn overeenkomende met het plan van de grootste toegelaten diepgang.

2) het maximum van hoogte van dit diepgangsvlak.

3) de gemiddelde inzinking gemeten door de vertikale afstand tussen voornoemd diepgangsvlak en de onderkant van de romp bij het laagste punt hetgeen de dwarsdoorsnee is, genomen op het midden van de in hierboven 1) bepaalde lengten.

Aangezien door de deskundige de afmetingen vermeld in par. 1, 2 en 3 van vermelde beweegredenen bepaald wordt als volgt :

1) gelijk aan 18.80 m.

2) gelijk aan 4.25 m.

3) gelijk aan 2.22 m. en de juiste waarde dus de volgende is : $70/100 \times 18.80 \times 4.25 \times 3.22$ is 124.165 Ton $\times 500$ fr. = 62.082,50.

Aangezien eerste verweerder ten onrechte opwerpt dat volgens hem op grond van artikel 68 par. 2 tot en met 13 het verschil moet berekend worden tussen de waterverplaatsing bij de grootste toegelaten diepgang en deze van het ledige schip en alzo in feite het laadvermogen van een sleepboot moet berekend worden;

Aangezien nochtans dient opgemerkt te worden dat deze manier van berekenen enkel en alleen geldt voor binnenschepen, bestemd voor het vervoer van goederen en niet in aanmerking komt voor een sleepboot die niet bestemd is voor het goederenvervoer.

Aangezien ten andere 1° verweerder zich enkel en alleen beroept op de bekwaamheid van de Heer Expert Van Herreweghe, doch geenszins enige wetsbepaling of rechtsleer aanhaalt om zijn bewijs van berekening te verrechtvaardigen :

dat nochtans de huidige betwisting van louter juridische aard is en de interpretatie betreft van de wetteksten betreffende de beperking van aansprakelijkheid.

Aangezien bijgevolg eerste verweerder enige tekst zou moeten aanhalen hetzij van wet of reglement om aan te duiden waarop hij zich steunt om het verschil tot beide waterverplaatsingen tot basis te nemen voor het berekenen van het bedrag tot hetwelk eerste verweerder zijn aansprakelijkheid mag beperken.

Aangezien eerste verweerder tot op heden slechts fr. 24.576 betaald heeft in handen van 2e verweerder, zijnde de vereffenaar van de abandon-waarde van het schip en bijgevolg nog als hoofdsom dient te betalen fr. 62.082,50 — fr. 24.576 = fr. 37.506,50 en bijgevolg in gebreke blijft tot op heden te voldoen aan de verplichtingen hem opgelegd door artikel 53 van de wet op de Scheepvaart.

Aangezien bijgevolg eerste verweerder dient veroordeeld te worden tot betaling van dit bedrag.

Aangezien de vordering van de Belgische Staat tegenover 2e verweerder zijnde de vereffenaar van de abandon-waarde van de sleepboot Gerda niet ontvankelijk is :

Dat inderdaad aanlegger zijn eis ingeleid heeft tegenover 2e verweerder op grond van artikel 1166 van het B.W. in plaats van de vereffenaar tegen de eerste verweerder, eigenaar van het schip Gerda ten einde eerste verweerder te horen veroordelen om in handen van 2e verweerder de som van fr. 62.082,50 te storten;

Aangezien aanlegger de Belgische Staat slechts in de plaats van 2° verweerder, vereffenaar kan handelen krachtens artikel 1166 B.W. voor zover 2e verweerder, vereffenaar, zelf gerechtigd is deze vordering te stellen.

Aangezien tweede verweerder in zijn hoedanigheid van vereffenaar van het afgestane scheepsvermogen van de sleepboot Gerda slechts een vordering kan instellen tegen de eerste verweerder, eigenaar van het schip wanneer de wet hem uitdrukkelijk toekent en terzake de wet betreffende de aansprakelijkheid der scheepseigenaars aan de vereffenaar niet uitdrukkelijk toelaat op te treden tegen diegene die gebruik maakt van zijn recht om zijn aansprakelijkheid te beperken.

Aangezien bijgevolg de veroordeling van aanlegger de Belgische Staat tegenover tweede verweerder vereffenaar van het scheepsvermogen van het schip Gerda niet ontvankelijk is, krachtens artikel 1166 van het B.W.

Aangezien de rechtstreeks vordering van aanlegger de Belgische Staat tegenover eerste verweerder, eigenaar van het schip « Gerda » ontvankelijk is en zoals hierboven vermeld eveneens gegrond.

Aangezien eerste verweerder een tegeneis indient, strekkende tot de betaling van schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding ingespannen door aanlegger.

Aangezien nochtans deze eis ongegrond is en inderdaad de vordering gesteund is op een meningsverschil betreffende de interpretatie van de wetteksten aangaande de beperking van aansprakelijkheid; dat deze betwisting ten andere opgeworpen werd door eerste verweerder en het terwille van zijn eigen betwisting is dat de vereffening tot op heden van de abandon waarde van het schip « Gerda » nog niet heeft kunnen plaatshebben.

Aangezien bijgevolg de tegeneis ongegrond is en eerste verweerder er dient van afgewezen te worden;

Om deze redenen :

De Rechtbank maakt melding van de toepassing van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935;

Alle verdere besluiten verwerpende, verklaart de eis ontvankelijk tegenover eerste verweerder en onontvankelijk tegenover tweede verweerder.

Verklaart de eis eveneens gegrond tegenover eerste verweerder.

Zegt voor recht dat het bedrag tot hetwelk eerste verweerder zijn aansprakelijkheid mag beperken de som van fr. 62.082,50 bedraagt.

Veroordeelt eerste verweerder dit bedrag van twee en zestigduizend twee en tachtig frank vijftig centiem (62.082,50 fr.) te betalen aan aanlegger, onder aftrek van de hem reeds betaalde gelden, zijnde vier en twintigduizend vijfhonderd vijf en zeventig frank (24.575 fr.).

Veroordeelt eerste verweerder tot de kosten des gedings.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

26 juni 1957.

Vrederechter : M. Fr. Vranken.

Pleiters : Mrs Maris en Schoups.

Gezinsvergoedingen voor niet loontrekkenden. — Bijdragen verschuldigd door de vrouw, gehuwd onder het stelsel der scheiding van goederen met gemeenschap van aanwinsten. — Echtgenoot niet tot betaling gebonden. — Verjaring. — Geen onderbreking van de verjaringstermijn door belastingbelofte van de echtgenoot of door oproeping in verzoening.

1. *De echtgenoot, gehuwd onder het stelsel der scheiding van goederen, met gemeenschap van aanwinsten, is niet gehouden tot betaling van bijdragen verschuldigd door de vrouw in gevolge de wetgeving op de gezinsvergoedingen voor niet-loontrekkenden.*
2. *De belofte van betaling gedaan door de echtgenoot, ten onrechte in de mening verkerend dat hij persoonlijk de bijdragen moest betalen, stuit de verjaring niet, omdat ze niet door de werkelijke schuldenaren van de bijdrage gedaan werd.*
3. *Indien men aanneemt dat de termijn van verjaring van vijf jaar, bepaald bij artikel 273 van het Koninklijk Besluit van 22 december 1938 een verjaringstermijn en geen vervallstermijn is, moet men ook aannemen, dat die termijn alleen kan gestuit worden door een van de oorzaken aangeduid in de artikelen 2242 en volgende van het burgerlijk wetboek.*

Een oproeping in verzoening, die niet als oorzaak van onderbreking in de wet genoemd is en niet met een dagvaarding kan gelijk gesteld worden, kan derhalve de verjaring niet stuiten.

D'Hollander t/ Christelijke Onderlinge Kas
voor Gezinsvergoedingen.

Gehoord de beide partijen in hun middelen en gezegden;

Overwegende dat het verzet tijdig en regelmatig werd ingesteld, dat het bijgevolg ontvankelijk is;

Overwegende dat de eisers op verzet doen gelden :

1°) dat het gevraagde bedrag terugslaat op de jaren 1950 en 1951, toen D'Hollander nog ongehuwd was en alléén een handel uitbaatte;

2°) dat beide echtgenoten gehuwd zijn onder het stelsel van de scheiding van goederen;

3°) dat in ieder geval de verjaring ingetreden is;

Overwegende dat uit een opgave van een hoofdschrijving in het Handelsregister van Gent blijkt dat de eiseres op verzet, D'Hollander, Jacqueline, de 27ste februari 1950 onder nummer 62.403 werd ingeschreven als ongehuwd en uitbaatster van een herberg sedert 2 februari 1950;

dat anderzijds door een door haar neergelegde uitgifte van een huwelijkscontract, gesloten bij notariële akte dd. 14 juni 1950 voor Mter Louis Deudon, notaris te Gent, het bewijs geleverd wordt dat zij met Moors Mathieu gehuwd is onder het stelsel der scheiding van goederen, gepaard met een gemeenschap van aanwinsten; dat het contract in dit verband, uitdrukkelijk verwijst naar de bepalingen van art. 1498 B.W., ten gevolge waarvan de echtgenoten geacht worden de toen bestaande en toekomstige schulden van ieder van hen uit de gemeenschap te sluiten;

Overwegende, wat betreft de eiser op verzet Moors,

Mathieu, dat het dwangbevel, volgens zijn eigen bewoordingen tegen Moors enkel werd uitgevaardigd als beheerder der goederen en hoofd van de huwelijks-gemeenschap; dat het uittreksel van rekening, opgesteld de 5de april 1952, en al de andere voorgebrachte stukken aantonen dat alléén D'Hollander, Jacqueline bij de Christelijke Onderlinge Kas aangesloten en tot het betalen van bijdragen verplicht was;

dat het verzet, voor zover het uitgaat van Moors, Mathieu, derhalve gegrond is, vermits er tussen de echtgenoten geen wettelijke huwelijks-gemeenschap bestaat en de eigen schulden van de echtgenote uitsluitend te haren laste blijven;

Overwegende, wat betreft D'Hollander Jacqueline, dat zij de verjaring inroept, waartegen de Christelijke Onderlinge Kas doet gelden dat de verjaring gestuit werd door herhaalde beloften van betaling, waaronder éne die de eiseres op verzet de 13de november 1952 op het Vredegerecht te Luik zou gedaan hebben, zonder ze evenwel uit te voeren;

Overwegende dat in dit verband vooraf dient opgemerkt dat men het niet eens is of de termijn bepaald bij artikel 273 van het K.B. van 22 december 1938 een gewone verjaringstermijn is, dan wel een termijn van verval, die niet voor schorsing of stuiting vatbaar is;

Overwegende dat, zelfs indien men hem als een verjaringstermijn beschouwt, de eis in elk geval toch verjaard dient verklaard te worden, vermits er sedert 1 januari 1952 meer dan vijf jaar verlopen waren toen het dwangbevel werd uitgevaardigd;

Overwegende dat D'Hollander, Jacqueline inderdaad ontkent beloften of daden te hebben gesteld waardoor de verjaring zou kunnen onderbroken zijn, zodat het bewijs daarvan ten laste valt van de Christelijke Onderlinge Kas;

dat als bewijs van de verzoeningspoging indertijd gedaan op het Vredegerecht van het IIde kanton te Luik, enkel een verslag wordt voorgelegd, opgesteld door de vertegenwoordiger van de Christelijke Onderlinge Kas, volgens hetwelk Moors Mathieu ter zitting zou verschenen zijn en beloofd hebben afkortingen van 300 fr. per maand te betalen vanaf 1 maart 1953;

dat de Christelijke Onderlinge Kas verder ook een brief inroept dd. 2 juni 1953, waarin belofte van betaling gedaan werd;

dat deze brief, zowel als een andere van meer recente datum, uitgaat van Moors Mathieu; dat uit hun inhoud blijkt dat de beloften van betaling gedaan werden door Moors, in de mening verkerend dat hij zelf tot betaling van de bijdragen gehouden was;

dat uit geen enkel gegeven kan afgeleid worden dat hij als gevolmachtigde van zijn echtgenote gehandeld heeft, maar dat alles er integendeel op wijst dat hij ten onrechte meende persoonlijk voor de geëiste sommen aansprakelijk te zijn;

dat daardoor echter het bewijs niet geleverd is dat D'Hollander, Jacqueline, die nochtans alléén de geëiste bijdragen schuldig was, een belofte van betaling gedaan heeft of dat te haren opzichte de verjaring op enige andere geldige wijze gestuit geworden is;

dat inderdaad, naar luid van art. 2248 B.W., de verjaring alleen gestuit wordt indien de schuldenaar zelf het recht erkent van degene, tegen wie de verjaring loopt;

dat zelfs indien Moors onlangs, onder de bedreiging van beslag op zijn roerende goederen, opnieuw zou

beloofd hebben te betalen, deze belofte, evenmin als de vorige, kan beschouwd worden als een verjaring stuitende erkenning, omdat ze niet door de schuldenares van de bijdragen gedaan werd;

Overwegende dat, moest het bewezen zijn dat D'Hollander zelf, en niet Moors, in de loop van het jaar 1953 in verzoening zou geroepen geweest zijn voor het Vredegerecht te Luik, ook die oproeping in verzoening de verjaring niet zou gestuit hebben;

dat, indien men aanneemt dat de termijn bepaald bij art. 273 van het K.B. van 22 december 1938 een verjaringstermijn en geen vervaltermijn is, men ook moet aannemen dat de termijn alleen kan gestuit worden door een van de oorzaken aangeduid in de art. 2242 en volgende van het Burgerlijk Wetboek;

dat, naar luid van de artikels 2244 en 2246, alleen een dagvaarding zelfs voor een onbevoegde rechter, een bevel tot betaling of een beslag betekend aan hem die men verhinderen wil verjaring te verkrijgen, de burgerlijke stuiting vormen;

dat een oproeping in verzoening niet als oorzaak van onderbreking in de wet genoemd is; dat zij niet kan gelijk gesteld worden met een dagvaarding, vermits zij geen akte is waarbij het geding wordt ingesteld en de rechter in de mogelijkheid wordt gesteld om een vonnis te vellen (Rép. Prat., Ve Procédure Civile, nr 291);

dat de verzoeningspoging alleen tot gevolg zou kunnen hebben de verjaring te stuiten, indien de wetgever, zoals in zake van landpacht of handelshuurovereenkomsten, uitdrukkelijk bepaald had, dat het verzoek tot verzoening, mits inachtneming van zekere voorwaarden, wat betreft de bij de wet opgelegde termijnen dezelfde waarde zou hebben als een dagvaarding voor de rechter;

dat echter, noch in artikel 264 van het K.B. van 22 december 1938, noch in artikel 8 van de wet van 10 juni 1937, waarbij de oproeping tot minnelijke overeenkomst voor de vrederechter verplichtend wordt gemaakt, gezegd is dat zij dezelfde waarde als een dagvaarding heeft; dat men aan die verplichtende verzoeningspoging, die ingevolge de duidelijke wil van de wetgever, van de dagvaarding onderscheiden is en deze moet voorafgaan, geen gevolgen mag toekennen die ze wettelijk niet heeft (vgl. a contrario, artikel 53 wet van 9 juli 1926 op de werkrechtshoudersraden);

Om deze redenen :

Op tegenspraak en in eerste aanleg beslissend,
Verklaren het verzet ontvankelijk en gegrond,

Verklaren ongegrond, zowel ten opzichte van Moors als van D'Hollander, de eis tot betaling van de bijdragen, verhogingen, vergoedingen en kosten die het voorwerp uitmaken van het dwangbevel uitgevaardigd op 26 maart 1957 door de bestuurder van de « Christelijke Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen », Lamorinièrestraat, 85, te Antwerpen;

Zeggen voor recht dat het dwangbevel als niet bestaande zal beschouwd worden en leggen verbod op er verder gevolg aan te geven;

Veroordelen de Christelijke Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen tot de kosten van het geding, inbegrepen deze door de uitvoering van het dwangbevel veroorzaakt, de kosten van het huidig geding tot nog toe berekend op 200 fr., de kosten van de betekening en de tenuitvoerlegging van het onderhavig vonnis niet inbegrepen.

VREDEGERECHT TE NEERPELT

26 november 1955

Rechter : M. Roelandts.
Advocaat : Mr. Willems.

Bewijsrecht. — Aanvullende eed. — Vereiste voor het opleggen daarvan. — Beslissende eed. — Vereisten voor het opdragen daarvan.

Voor het opleggen door de rechter van een aanvullende eed, moet een begin van wettelijk bewijs aanwezig zijn; wanneer hoegenaamd geen bewijs bestaat moet de rechter de eis afwijzen.

De beslissende eed kan niet worden opgedragen aan ooggetuigen, die niet partij zijn in het geding.

De beslissende eed kan niet worden opgedragen, wanneer hij er toe strekt in werkelijkheid de gedaagde een door hem beweerdelijk gepleegde overtreding van het verkeersreglement te doen bekennen, d.w.z. een feit, waarover hij niet als verdachte onder eed mag verhoord.

Sak t/ Echtgenoten Nys.

Overwegende dat aanlegger aanvoert dat tweede gedaagde, tegenligger zijnde, een inbreuk pleegde op de artikelen 17 en 25/2b van de Wegcode, daar zij plots links voor hem inreed om zich naar een privaat eigendom te begeven, links in haar richting; dat door deze plotse zwenking van de fietser, nl. tweede gedaagde, verzoeker verplicht werd hevig te stoppen, zodat hij met zijn vespa-scooter ten gronde viel; dat voor deze fout, overeenkomstig artikelen 1382, 1383 en 1384, de gedaagden solidair gehouden zijn de schade, zijnde 2.329 frank, door dit ongeval ontstaan aan eiser te herstellen;

Overwegende dat deze zaak zonder gevolg zou gerangschikt zijn en dat zelfs geen vrij afschrift van het strafrechtelijk onderzoek aan de rechtbank werd voorgelegd; dat wij dus over geen feitenmateriaal beschikken;

Dat anderzijds de tweede gedaagde ontkent iets met dit ongeval te maken te hebben, daar aanlegger nog zeker 100 meter van haar af was toen zij de weg overstak, dat zij haar fiets al tegen de haag had gezet, toen op 7 meter van haar de scooter is gevallen, om een reden welke haar totaal vreemd is;

Overwegende dat verzoeker, bij gebrek aan enig bewijs de rechtbank verzocht om de eed op te dragen aan de ooggetuigen van het ongeval, namelijk de vader en de moeder van tweede gedaagde en aan de tweede gedaagde zelf, ten einde hun horen te zeggen « of het niet waar is, dat Nouwen Anny (d.w.z. tweede gedaagde), rijdende per fiets, de steenweg plots overstak voor de in de nabijheid komende scooter in »;

Overwegende dat voor het geval de aanvullende eed bedoeld wordt, die ambtshalve door de rechter opgelegd wordt, over het algemeen aangenomen wordt dat er een begin van wettelijk bewijs moet zijn; dat derhalve wanneer er hoegenaamd geen bewijs bestaat — zoals in casu — de rechter de eis zal afwijzen;

Overwegende dat voor het geval de verzoeker de beslissende eed van de verweerders heeft willen opdragen om de beslissing van het geding er te doen van afhangen, het onbegrijpelijk voorkomt dat twee ooggetuigen de beslissende eed zouden dienen af te leggen, dan wanneer zij geen partij zijn in de zaak en derhalve niet bevoegd zijn om een dading in dezelfde zaak te treffen;

Overwegende dat de beslissende eer aan de tweede gedaagde zelf opgedragen, in casu, dient afgewezen wanneer hij er toe strekt in werkelijkheid, de gedaagde het door haar gepleegde misdrijf op het verkeersreglement te doen bekennen, d.w.z. een feit waarover ze als betichte niet onder eed mag onderhoord worden;

Dat immers: « le serment litisdécisoire n'est pas admissible lorsqu'il porte sur l'existence d'un délit... » (De Page, T. III, n° 1043);

Overwegende verder dat het nutteloos blijkt om de vader en moeder van gedaagde zelfs maar als getuige op te roepen, daar « le témoin peut être reproché même par la partie dont il est le parent ou l'allié », Trib. Bruxelles, 11 februari 1854, Pas. 1855, II, 82); dat echter in casu geen getuigenverhoor gevraagd werd en er niet verder dient op ingegaan;

.....

VREDEGERECHT TE MECHELEN

18 november 1955

Rechter : M. De Ridder.
Advocaten : Mrs Haest en Maerten.

Dagvaarding. — Nietigheid van openbare orde. — Mag in elke stand van het geding worden ingeroepen. — Vordering krachtens art. 214 b B.W. — Dagvaarding in strijd met de openbare orde.

Wanneer de nietigheid van een dagvaarding van openbare orde is, mag zij in afwijking van art. 173 Rv. in elke stand van het geding worden ingeroepen. Daar de wederzijdse verplichtingen tussen echtgenoten van openbare orde zijn, zijn de sancties daarop en de vormen om tot de sanctie te geraken het ook. Een vordering krachtens art. 124 b B.W. moet worden ingesteld overeenkomstig de in art. 124 c B.W. voorgescreven rechtspleging.

Indien in dat geval is gedagvaard is de dagvaarding nietig en die nietigheid is van openbare orde.

Adriaenssens t/ Moons.

Aangezien de verweerder thans, voor de eerste maal opwerpt, dat de oorspronkelijke dagvaarding nietig is, omdat eiseres, toepassing vragend van artikel 214 b. van het Burgerlijk Wetboek, deze rechtspleging niet mocht aanhangig maken bij middel van een gewone dagvaarding, doch volgens de procedure voorzien bij artikel 214 c. en volgende van het Burgerlijk Wetboek; dat hij tweedens aanvoert dat de eis minstens ongegrond is omdat de oorspronkelijke oorzaak van al de tussen partijen bestaande moeilijkheden bij de eiseres ligt;

Nietigheid der dagvaarding.

Aangezien de nietigheid ener dagvaarding dient ingeroepen te worden voor alle verweer (art. 173, 2e lid W.B.R.) uitgenomen wanneer het een nietigheid betreft van openbare orde op dewelke artikel 173 W.B.R. niet van toepassing is (Verbreking, 13 april 1953 Pas. 1953; I; 602) en dewelke in elke stand van het geding mag ingeroepen worden (zie Rép. Pr. dr. b. v° procédure civile, nr. 7).

Aangezien de rechtspleging bij uitsteking het domein is der openbare orde, doch dat niet alle bepalingen ervan van openbare orde zijn (Van Lennep, Het Begrip

Publieke Orde in het Belgisch recht, in Rechtskundig Tijdschrift, jaargang 1951 blz. 195);

Aangezien een wet van openbare orde is wanneer zij de essentiële belangen raakt van de staat of van de gemeenschap, of wanneer zij in het privaatsrecht de juridische grondslagen legt waarop de economische of de morele orde van de maatschappij rust (De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, nr. 93; — De Page, *Complément au traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, nr. 91; — *Verbreking 9 december 1948*, Pas. 1948, I, 699);

Aangezien de wederzijdse verplichtingen die, tussen echtgenoten ontstaan uit het huwelijk, als daar zijn de plicht om samen te wonen, de plicht van getrouwheid, de plicht van hulp en bijstand, van openbare orde zijn (De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, nr. 697, 697 bis en 567) omdat het huwelijk een instelling is tot dewelke de echtgenoten, contractueel toetreden wanneer zij met elkaar trouwen (Verbr., 12 juni 1941, Pas 41, I, 217), t.z. een instelling waarin men toestemt de verplichtingen op te nemen tegenover de maatschappij en tegenover zijn mede-echtgenoot, omdat deze laatste akkoord gaat om ze van zijn kant ook op te nemen (advies Procureur-Generaal bij arrest Verbr. 12.6.1941, Pas 1941, I, blz. 220), m.a.w. omdat het huwelijk geen contract is van zuiver privaatsbelang (De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, nr. 567 en 697 bis, 3°);

Aangezien al de wettelijke verplichtingen die uit het huwelijk voortvloeien en voorzien zijn van een sanctie (De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, nr. 597 bis, 3°);

dat de wederzijdse plicht van hulp en bijstand onder meer haar sanctie kan vinden in de maatregel voorzien door artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek (De Page, op. cit., deel I, nr. 597 bis, 3°);

Aangezien de rechtspleging, voorbehouden door artikel 214 c. van het B.W. ten einde te geraken tot de sanctie voor de wederzijdse plicht van hulp en bijstand zoals zij beschreven is in artikel 214 b. B.W. eveneens van openbare orde is, daar de verplichting zelf, de sanctie en de vormen om tot de sanctie te geraken, een geheel uitmaken;

Aangezien de eiseres, in plaats van de verweerder door middel van dagvaarding op te roepen, de rechtspleging diende te volgen zoals beschreven in artikel 214c B.W.;

dat inderdaad, zoals reeds gezegd, deze voorgeschreven rechtspleging van openbare orde is, en dat bovendien de wetgever, bij de bespreking der wet, herhaalde malen zijn wil heeft te kennen gegeven dat geen eigenlijke dagvaarding mocht betekend worden, nl.:

a) de heer P. Huysmans zegde: « il n'y a ni procès, ni assignation (Ann. Parl. Sénat, 1-2-1927, blz. 157);

b) de heer Minister van Justitie zegde: « il n'y a ni défendeur ni demandeur. Il s'agit d'une convocation à une explication amiable devant le juge de paix. Il faut donc appeler les deux époux ». (Ann. Parl. Sénat 1-2-1927, blz. 157);

c) de heer Deswarte zegde bij de bespreking in de Senaat: « le mot avertissement » écarte aussi l'idée d'assignation » (Pasinomie 1932, blz. 353);

Aangezien de eiseres dus de rechtpleging diende te volgen zoals voorzien in art. 214c B.W. en de verweerder niet bij dagvaarding mocht oproepen (contra: Droits et devoirs respectifs des époux, in J.J.P. 1933, blz. 71);

Aangezien de dagvaarding bijgevolg nietig is;

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie bij de Balie te Antwerpen 22 januari 1959.

De traditie getrouw, was het stagistenfestijn, gevierd met worsten en bier, weer een groot succes.

Reeds te acht uur stipt waren een honderdtal confraters aanwezig in het lokaal, nabij de Stadswaag te Antwerpen, waar de grootste gebeurtenis zou plaats hebben.

Na de aankomst van de Heer Stafhouder en de Voorzitter, konden we onze holle magen vullen met enkele blaadjes sla, die mooi op elk bord gerangschikt lagen, samen met nog enkele bestanddelen, die moeilijk herkenbaar waren bij het stemmige kaarslicht, enige verlichting van de zaal. De rijkdom aan vitaminen van dit voedsel moest het gemis aan kwantiteit vergoeden.

Het maal werd kwistig overgoten met bier, aangebracht door ijverig dravende eerste jaars stagisten.

Na een inleidingswoord van Voorzitter van Nieuwburgh, bewees de Stafhouder dat hij niet alleen in het vroede maar ook in het « sotte » zijn man kan staan.

Intussen werden de worsten op tafel gezet en prompt verorberd. Tijdens dit werk van aangelegenheid was er een parasiet in de zaal verschenen die mee des Stafhouders bier dronk en zijn identiteit niet openbaarde. Sommigen meenden met een verklede uphoon te doen te hebben, tot het mysterieuze wezen, door het lied « Vogeltje, gij zijt gevangen » aan te heffen, het onomstootbaar bewijs leverde van zijn aardse, en zelfs Antwerpse oorsprong.

Onder stormachtig gejuich deed in de late avond — zegt niet het oude spreekwoord: « Hoe later op de avond, hoe schoner volk? » — Mr Wittemans zijn intrede. Deze bracht de uitgelaten menigte even tot diepere bezinning door de komst van de uphonen aan te kondigen. Hij had nieuws ontvangen van deze heren maar weigerde, zoals het in het perstaal heet, enige verklaring af te leggen. Nog enkele weken geduld, en de sluier zal opgelicht worden!

Wij werden terug op de aarde gesmaakt door Mr Heesterbeek, die in een enigszins van het A.B.N. afwijkend idioom, op spirituele wijze de stagistenrevue inleidde. Deze werd uitgevoerd door Meesters van Ham, Heesterbeek, Mattheessens (junior natuurlijk), van Tillo en diens gitaar.

De oudere confraters pinkten meermaals verstolen een traan weg, toen zij op een eerlijk-naturalistische wijze, in wrange epiek, het leed van de stagist hoorden verklanken. Het was ontroerend schoon!

En intussen steeg de bieromzet onrustwekkend. De confraters dachten met angst aan het bedrag dat de Heer Stafhouder voor de verbruikte drank zou moeten neertellen. Het deed hen leed. Daar echter het meest probate middel om leed te vergeten, drinken is...!

Na afloop van de revue bleef er een deel advocaten hangen, terwijl de overigen andere gelegenheden gingen bezoeken, afhankelijk van ieders smaak, aanleg en beurs. Naar het schijnt zouden sommigen zelfs recht naar huis gegaan zijn.

Aldus was weer een hoogtepunt voorbij in het gezelschapsleven van de Balie.

P.S. - Men beweert dat er een stagist worst is komen eten in gezelschap van een niet advocatelijke dame. Wij zijn niet haatdragend, maar is dit geen geval voor de Raad der Orde?

A. Van Gelder.

NECROLOGIE

Voorzitter M. Jules de Necker.

Door het onverwacht overlijden van de Heer Jules de Necker, voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, heeft de Vlaamse rechtswereld een zeer groot verlies geleden. De betreurde overledene was inderdaad een van de meest vooraanstaande juristen van het Vlaams gedeelte van ons land.

Na eerst referendaris geweest te zijn bij de Rechtbank van Koophandel werd hij benoemd tot rechter in de Rechtbank van Kortrijk, waarvan hij gedurende lange jaren het voorzitterschap heeft waargenomen.

Voorzitter de Necker was een onverpoosd werker wiens leven volledig beheerst was door de uitoefening van zijn hoge functie. De ontelbare zaken waarover hij te oordelen had werden door hem onderzocht met een grondigheid en een nauwgezetheid die ieders bewondering afdwongen. Hij had een encyclopedische kennis van het recht en bij het beoordelen van de processen liet hij geen enkel punt in het duister en onderzocht hij in zijn vonnissen op uitvoerige wijze en aan de hand van een overvloedige documentatie de rechtspunten die hem onderworpen waren. Hij paarde aan deze wetenschappelijke kennis van het recht veel gezond verstand, veel zin voor gerechtigheid en een merkwaardige vaardigheid om het strikt juridische in overeenstemming te brengen met de beginselen der billijkheid.

Het Rechtskundig Weekblad is hem oneindig veel dank verschuldigd want hij liet nooit na de belangrijkste vonnissen, die door hem werden uitgesproken, aan onze redactie over te maken en sedert vele jaren bevatten de jaargangen van ons weekblad een keur van zijn rechterlijke uitspraken die nog lang hun spoor zullen nalaten in onze Vlaamse jurisprudentie.

Het leedwezen dat de Vlaamse juristen heeft aangegrepen bij het vernemen van het verscheiden van deze hoogstaande jurist en goede mens beperkt zich niet tot het rechtsgebied, waarin de hoge magistraat zijn functie uitoefende, doch in heel de Vlaamse rechtswereld heeft zijn verscheiden een algemene verslagenheid verwekt. Het aandenken van Voorzitter Jules de Necker zal door al de Vlaamse juristen hoog in ere worden gehouden.

Het Rechtskundig Weekblad betuigt aan zijn nabestaanden zijn oprechte deelneming in de rouw die hen treft.

R.V.

MEDEDELINGEN

Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel zond aan de Heer Minister van Sociale Voorzorg het onderstaand schrijven.

* * *

Heer Minister,

Betreft: Toepassing van de wet van 28 juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken door de mutualiteitsverenigingen, de verbonden en landsbonden van deze verenigingen.

In 1951 heeft de toenmalige Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg de Vaste Commissie voor Taaltoezicht om advies verzocht over de vraag of de landsbonden en de mutualiteitsverenigingen, die belast zijn met de uitvoering van de wetten, besluiten en reglementen betreffende de verzekering tegen ziekte en invaliditeit aan de wet van 28 juni 1932 op het gebruik der talen in bestuurszaken onderworpen zijn.

Het advies van de Vaste Commissie luidde bevestigend, en de tekst van de wet gekoppeld aan de voorbereidende werken maken dit advies juridisch onaanvechtbaar. Immers, krachtens artikel 1 par. 3 van de wet van 28 juni 1932 is deze wet ook toepasselijk op: «de overheidsbedrijven, de vergunde diensten, de openbare inrichtingen of de inrichtingen van openbaar nut, en over het algemeen, op al de ondergeschikte openbare besturen en overheden.»

In deze tekst zijn de opgesomde instellingen en inrichtingen slechts een illustratie van de kolektieve benaming «ondergeschikte openbare besturen en overheden», waaronder dienen verstaan: «al de ondernemingen en al de diensten, inrichtingen of instellingen, waarvan de taak of het gezag ontleend is aan een zekere overgang van openbare macht, of die niet langer als een zuiver privaat werk of een private zaak kunnen worden beschouwd, dank zij de voorrechten welke de wet op de openbare machten hun ten nutte van het algemeen hebben toegekend» (cfr. Verslag van de rapporteurskommissie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers blz. 5 en 7, Parlementair bescheid n° 67 - Zittingsjaar 1931-1932 - Vergadering van 16 december 1931).

Het lijkt geen twijfel dat deze omschrijving toepasselijk is op de mutualiteitsverenigingen, de verbonden en landsbonden van deze verenigingen in zo ver zij als privé-organismen belast zijn met de uitvoering van een openbare dienst, in casu de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit (over dit laatste punt cfr. Buttgenbach: Modes de gestion des services publics en Belgique, blz. 403, hoofdstuk II en in het bijzonder de nummers 463, 463ter en 490).

Terloops moge hier aangestipt worden dat de hoedanigheid van privé-instelling in se de onderwerping aan de taalwet in bestuurszaken volstrekt niet uitsluit (cfr. als typevoorbeeld een naamloze vennootschap die naast de exploitatie van een concessie nog op andere gebieden werkzaam is — Raad van State arrest n° 142 dd. 26 oktober 1949 - N.V. Smets-Usé; Tijdschr. voor Bestuursw. 1950, 76).

Ingevolge het advies van de Vaste Taalkommissie en het verzoek van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg werden de landsbonden bij omzendbrief V.O.

van 13 november 1951 door de Heer Algemene Beheerder van het R.V.Z.I. er op gewezen dat zij de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken strikt dienen na te leven. Deze instructie die nog steeds van kracht is wordt praktisch *nooit* nageleefd. Een blik op de briefwisseling die de bedoelde instellingen met het R.V.Z.I. voeren volstaat om zulks te bewijzen. Daarbij komt dan nog dat in zekere mutualiteitsverenigingen de meest primaire taalrechten van het personeel en van de verzekerden genegeerd worden, laat staan dat de taalwet er bij de behandeling van de zaken zou nagekomen worden.

Wij zijn zo vrij er uwe bijzondere aandacht op te vestigen dat volgens de vaste rechtspraak van de Raad van State (o.a. arrest Heylen n° 1012 dd. 10 juli 1951 en arrest N.V. Smets-Usé n° 142 dd. 26 oktober 1949) de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken van openbare orde is, d.w.z. rechtstreeks verband houdt met de fundamentele belangen van de Staat en van de gemeenschap, zodat de niet-naleving ervan absolute nietigheid ten gevolge heeft.

Wij menen dan ook dat thans het ogenblik gekomen is om aan de gewraakte toestanden eens en voor goed een einde te stellen. Het middel hiertoe is zeer eenvoudig de naleving van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken moet voor de landsbonden een voorwaarde zijn voor de *verkrijging en het behoud* van de door de Koning verleende machtiging tot uitvoering der opdrachten bepaald bij de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de arbeiders.

Het lijkt geen twijfel dat het belang van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken en de bestaande bestendige overtreding van deze wet de maatregel welke wij voorstellen volledig rechtvaardigt. Wij zijn er ook van overtuigd dat de publieke opinie in het Vlaamse landsgedeelte niet zou begrijpen dat deze maatregel geen deel zou uitmaken van de hervormingen die ten opzichte van de verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit gepland worden.

Wij geven aan deze brief de gebruikelijke verspreiding en in afwachting van uw geëerd antwoord verblijven wij, Heer Minister,

Met bijzondere hoogachting,

(w.g.) Dr S. Szondi,
Ondervoorzitter.

(w.get.) Dr. F. Bové,
Algemene Voorzitter.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jrg. 1958 - n° 12 :

Wetten en besluiten.

Tijdschrift voor sociaal recht en van de Arbeids-gerechten, jrg. 1958 - n° 8 :

Inhoudstafel.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1959 - n° 4 :

Van Wijmen J. J. : Sutor ne ultra crepidas. — t'Hooft L. J. : Behartiging van justitiële belangen in door de oorlog geïsoleerd gebied. — Drilsma R. L. : De wijziging van de wet op de lijkbezorging. — Offerhaus R. L. : Vijfde congres der Académie internationale de droit comparé, Brussel 1958.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie, jrg. 1959 - n° 4568 :

Wiarda J. : Gepubliceerde feiten en goede trouw. — Klaver T. : De successie-aangifte. — Rombach J. : Boegbespreking. Cohen A. : Het Blijversrecht.

Journal des Tribunaux : jrg. 1959 - n° 4220 :

Van Reepinghen Ch. : Remarques sur le secret professionnel de l'avocat.

— n° 4221 :

Cambier C. : Un conflit d'attributions.

Journal des Tribunaux d'outre-mer, jrg. 1959 - n° 103 :

De Béthune : Essai de définition de certaines autorités administratives au Congo.

Annales de droit et des Sciences Politiques, jrg. 1958 - n° 4 :

Dumon F. : La cour de justice des communautés européennes et les juridictions des Etats membres. — Barrière J. : La droit familial socialiste. — La protection parentale. — Renauld G. : Musique concrète, Musique électronique et droit d'auteur. — Cereixe E. : La fonction du droit comparé.

Revue pratique du Notariat Belge, jrg. 1958 - n° 4230 :

Le régime fiscal de la société de gestion immobilière. — Revue de Jurisprudence belge. — Revue de décisions fiscales.

Recueil Dalloz, jrg. 1959 - n° 2 :

Rouast A. : Entr'aide familiale et sécurité sociale. — n° 3 :

Quermonne J. : Le droit public prétorien de la grève. Bilan d'une République.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"